

№ 273.

Kalendarzyk tygodniowy:

Sob. św. Aleksandra M.
Niedz. św. Lucyj P. M.
Pon. św. Dyoskora M.
Wt. św. Waleryana M.
Sr. św. Euzebiusza.
Czw. św. Łazarza B.
Piąt. Oczekiw. NMP.

Wschód słońca: godz. 8 m. 03
Zachód słońca: godz. 3 m. 44
Długość dnia: godz. 7 m. 41

Cena prenumeraty:

W ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ - „ 50

Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie „ 3 „ 70

ZAGRANICĄ:

Miesięcznie „ 1 „ 10

Redakcja

w Łodzi,

ul. Przejazd № 3.

Nr. telefonu 593.

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany

Sobota, dnia 12 grudnia 1908 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Krucza № 23; w Fabianicach u p. Teodora Minko;
w Zgierzu, w aptece p. Patko; w Tomaszowie u p. Teodora Hilla.

CENA ODLICZENIA: „Nadesłane“ na 1-szej stronie 50 kop. za wiersz. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsca. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1 1/2 kop). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. ARTYKULY bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

W niedziele od godz. 1-ej do 4-ej będzie otwarta
KSIĘGARNIA STANISŁAWA MISZEWSKIEGO

w Łodzi ulica Piotrkowska № 87.

Zaopatrzona w wielki wybór książek, nut i materiałów piśmiennych na podarki gwiazdkowe od najtańszych do wytwornych.

JÓZEF WOLSKI, Łódź

Piotrkowska № 3

POLECA NA NADCHODZĄCE ŚWIĘTA:

Wielki wybór Win Węgierskich Reńskich, Francuskich, Burgundzkich oraz Krymskich i Kaukaskich białych i czerwonych, Wina Szampańskie firmy Montebello, które pod względem wytwornego smaku przewyższa inne marki. Wykwintne Koniaki firmy Jas Prunier i Co., Likieri, Wódki, Romy krajowe i zagraniczne, Porter Angielski w 1/2, 1/3, 1/4 but. pięknie musujące. Towary Kolonialne i Delikatesy, Owoce świeże i suszone.

KAWIOR Astrachański, Sigi, Łosoś wędzony otrzymuję codziennie świeży.

Uwaga. Z powodu nagromadzenia się wielkich zapasów Win i Spirytuali jest jeszcze po starych cenach, począwszy od dnia dzisiejszego do 24-go grudnia włącznie ustępuję na Winach (prócz Udzielnych) i Spirytualiach 10%.

2465

KONIAK

SZUSTOWA

wszędzie.

1913 22

Do wydzierżawienia

Restauracja przy Hotelu Polskim w Kaliszu.

Hotel gruntownie odrestaurowany.

Wiadomość na miejscu w Kaliszu

u W-nej Zofii Skupińskiej.

2409

2309

MAGAZYN OBUWIA

męskiego, damskiego i dzieciennego

WŁADYSŁAWA PIĘTKI

w Łodzi, ul. Piotrkowska № 111, telefonu № 85.

poleca obuwie gotowe z najlepszych materiałów oraz przyjmuje wszelkie obślunki. Fasony modne, wykonczenie staranne i eleganckie. Ceny przystępne.

1878

„Julianów“

Poleca na Gwiazdkę!!! w wielkim wyborze PALMY, ARANKARIE, DRACENY

jako najpiękniejsze upominki.

Piotrkowska 83, telef. 543. 9015

HERBATA

„T-wa Piotra Botkina S-ów“

do nabycia we wszystkich poważniejszych sklepach kolonialnych.

Szczegółnej uwadze poleca się herbatę mocno naciągającą, oznaczoną №№: 25, 27 i 28.

Reprezentant: Edmund Bogdański

1768-15

Dzielnia 30 tel. 1126.

Przegląd polityczny.

Łódź, 12 grudnia.

Ambasador austro-węgierski w Konstantynopolu, margrabia Pallavicini, po ostatniej rozmowie z wielkim wazymem, wstrzymał swój wyjazd

z Konstantynopola. Zerwane rokowania pomiędzy Turcją a Austro-Węgrami nie zostały wprowadzone jeszcze urzędowo, ale toczą się już poufnie i prawdopodobnie doprowadzą do pożądanego celu.

Turecja żąda podobno od Austro-Węgier za aneksję Bośni i Hercegowiny odszkodowania pieniężnego w sumie 200 milionów koron, co rząd austro-węgierski uważa za przesadzone; w zasadzie atoli zgadza się na odszkodowanie pieniężne. W związku z tą wiadomością pozostaje pogłoska, że Austro-Węgry zgodziły się już na przyjęcie udziału w konferencji mocarstw i na to, by sprawa aneksji Bośni i Hercegowiny była na konferencji tej omawiana, ale pod warunkiem, by mocarstwa uznały poprzednio fakt aneksji.

Podobno kanclerz niemiecki radził baronowi Aehrenthalowi, by pospieszył się z zawarciem porozumienia z Turcją, albowiem niebawem mogą zajść powikłania bardzo groźne dla pokoju.

Dziennik turecki „Jenni Gazeta” pisze, że rokowania turecko-bułgarskie są już ukończone w przedmiocie uznania niepodległości Bułgarii. Osiągnięto też porozumienie i co do innych spraw bieżących.

Minister skarbu Turcji wysłał do wszystkich komórek celnych cirkularz, zalecający od towarów bułgarskich, przywożonych do Turcji, pobierać cło w rozmiarze 11 proc.

Dotychczas niektóre towary bułgarskie z mocy konwencji, zawartej między Turcją a Bułgarią w roku 1900 cła nie płaciły, jako pochodzące z wasalnego państwa. Okólnik zatem tureckiego ministra skarbu jest do pewnego stopnia uboższym uznaniem niezależności Bułgarii przez rząd turecki.

Pomimo to donoszą z Soluni, że wydano tam rozkaz mobilizacji 10,000 redyfów. Mnożą się też pogłoski o możliwości przymierza zaczepno-odpornego między Turcją a Bułgarią, co podobno wywołało w Wiedniu silne wrażenie i bardziej pokojowo nastroiło politykę bar. Aehrenthala.

«Echo de Paris» donosi, że wbrew wszelkiemu zaprzeczeniu w Bośni dokonują się groźne koncentracje wojsk austro-węgierskich, położonego w środku miasta zapewnione są pociągami wojskowymi, które kierowane są do granicy Bośni i Czarnogóry. Żołnierze usposobieni są dobrze i śpiewają pieśni patriotyczne. Na wieńcówki przewoź wojsk wywiera silne wrażenie. Podobno w Bośni znajduje się już przeszło 100,000 wojska. Parostatki austriackie «Villam» i «Budapest» naladowane wojskiem wypłynęły z portu selimskiego z zapieczętowanymi kopertami, które kapitanowie otworzyć mają dopiero na pełnym morzu. Następnego dnia z Selimu wypłynęły jeszcze trzy parostatki Lloyda austriackiego, jedne z największych, również naladowane wojskiem.

Z Mediolanu donoszą, iż podług wiadomości otrzymanych z Tryestu, mobilizacja wojsk austro-węgierskich prowadzona jest w żywszym tempie i energiczniej niż poprzednio.

Do Dalmacji również nadchodzą bezustannie pociągi wojskowe i kierują się ku granicy Bośni. W prowincjach pogranicznych powołano do służby wszystkich rezerwistów.

Gazeta „Madjar Orsag” donosi, że na granicy Bośni znajduje się obecnie 18 oddziałów powstańczych, liczących ogółem 27,000 ludzi, stojących po większej części pod dowództwem oficerów serbskich, którzy byli czynni w Macedonii.

Oddziały te są bardzo dobrze uzbrojone. Wobec tego Austro-Węgry wzmocniły straż nad granicą, wzdłuż której krążą wciąż patrole. Każdy oddział straży pogranicznej związany jest ściśle z najbliższą załogą za pośrednictwem telefonu, telegrafu i sygnałów optycznych. Wszystkie oddziały pograniczne zorganizowane z wyborowych żołnierzy.

Węgierskie towarzystwo żeglugi parowej otrzymało rozkaz, aby oddało do rozporządzenia rządu wszystkie swoje parostatki, dla przewożenia wojsk do Dubrownika (Raguzy). Koleje żelazne węgierskie nie przyjmują towarów do przewożenia, albowiem zajęte są przewożeniem wojsk do Bośni i Hercegowiny.

Korespondent wiedeński dziennika angielskiego „Daily Telegraph” donosi, że w Wiedniu zapanało nagle nastój optymistyczny, który na giełdzie wyraził się znaczną podwyżką kursów. Zjawisko to korespondent objaśnia paru przyczy-

nami. Przedewszystkiem zmianę tonu prasy angielskiej, która zaczęła życzliwiej zachowywać się wobec Austro-Węgier a następnie pogłoskami jakiego nadeszły do Wiednia z Londynu, jakoby w sferach rządowych doszli do wniosku, że wojna nie przysporzy Anglii korzyści.

Wreszcie nadeszły do Wiednia wiadomości z Konstantynopola, że handel niemiecki, włoski i angielski również ponoszą straty wskutek bojkotu towarów austro-węgierskich, co zmusiło trzy te mocarstwa poczynić u Porty energiczne przedstawienia w tym przedmiocie. W Wiedniu otrzymano wiadomość, że po przybyciu parostatku austriackiego do Joty, towary i pocztę wrzucono do morza. Pomiędzy towarami miały się znajdować podarki cesarza Wilhelma dla niemieckiego szpitala w Jerozolimie, przesyłane na nadchodzącą gwiazdkę.

Rząd niemiecki zażądał już podobno od Turcji odszkodowania w sumie rb. 75,000.

Wypadek ten skłonił podobno rząd turecki do nawiązania rokowań z Austro-Węgrami, by przez uzyskanie odszkodowania za aneksję Bośni i Hercegowiny uspokoić wzburzoną opinię publiczną w Turcji i skutecznie zapobiedz dalszemu szerzeniu się bojkotu, który wobec otwartej kwestii anektowanych prowincji żadną miarą ukroić się nie da.

Wątpliwą atoli jest rzeczą, czy odszkodowanie pieniężne uspokoi ludność państwa ottomańskiego, wzburzoną do głębi tym nowym rozbiorem Turcji, do którego inicjatywę dały Austro-Węgry. Zbyt wiele wchodzi w grę sprzecznych z sobą aspiracji i interesów, by pokój na Bałkanach tak łatwo mógł być ustalony.

S. J.

„Wymowa nadużyć“.

«Kultura Polska» zamieściła bardzo wymowny artykuł o konieczności samorządu miejskiego, widzi w nim radykalne lekarstwo dla uzdrowienia naszych warunków gospodarczych. Artykuł ten podajemy w streszczeniu.

„Najpoważniejszym czynem obywatelskim prasy naszej w upływającym roku było niewątpliwie odsłonięcie przez «Geniec» nadużyć w magistracie warszawskim. Czyn ten zasługuje tem bardziej na uznanie, że z początku nie miał należytego poparcia w innych piśmie, które bądź z braku odwagi, bądź z nalogu milczenia w sprawach drażliwych, bądź z zawiści partyjnej i zawodowej grały rolę niemych lub ironicznie uśmiechniętych świadków czyszczenia stajni Augiaszowej. O ile ta wstrzemięźliwość wpływała z ośmielenia i strachu, wyrobionego długą niewolą publicznego słowa, można ją psychologicznie usprawiedliwić, ale o ile była umyślnym manewrem współzawodnictwa, jest naganną nietylko ze względu na niskosć swych pobudek, ale także ze względu na osłabienie i opóźnienie praktycznych skutków podjętej walki. Gdyby cała prasa uderzyła odrazu w dzwony alarmowe, oskarżenia nie korzystałoby przez kilka miesięcy z tolerancji i współczucia dla ich rzekomej krzywdy, a władze nie rozpoczęłyby dopiero teraz sprawdzania zasadności odkryć.

„Jak ciało niebieskie nie może krążyć po kole, kiedy prawa ruchu plenarnego zmuszają je do obiegu po elipsie, tak i społeczeństwo nie może istnieć i działać prawidłowo w formach nieodpowiednich potrzebom jego życia. Użyteczność tych form w pewnych warunkach wytwarza złudzenie, że można je stosować zawsze i wszędzie. Tymczasem życie nie znosi gwałtów i prędzej czy później złamie krępującą go teorię. I to właśnie, co się dzieje w naszej gospodarce miejskiej, stwierdza jego niepokonaną moc i daje wymowną naukę. Ujawnione bowiem w niej te nadużycia okazały nie to, że A. był rabusem, B. eszusem, a C. łapownikiem, ale to, że gmina miejska w obecnej dobie rozwoju społeczeństwa takim sposobem, jak magistrat warszawski, prowadzić się nie da bez demoralizacji jej czynników i bez poważnych niebezpieczeństw.

Jeśli w gradach gubernialnych i powiatowych mniejsze sploty interesów i spraw pozwalają łatwiej kontrolować się w swym biegu i nie dostarczają zbyt silnych pokus, ogromna maszyna magistratu warszawskiego utrudnia prawidłowość działania i dozoru gromady urzędników,

a zarazem podbudza mocnymi podnietami ich złe instynkty do wykroczeń. Cokolwiek powiedziano o potrzebie zaprowadzenia samorządu w Królestwie Polskiem, wszystkie wywody teoretyczne nie były tak przekonujące, jak ta praktyczna lekcyja skutków gospodarki dotychczasowej.

Po tam doświadczeniu trudno już traktować obiecywany, odraczony samorząd gminy miejskiej jako łaskę lub ustępstwo dla naszego społeczeństwa, lecz należy go uważać za konieczność, której ani odeprzeć, ani ominąć nie podobna. Nie o to chodzi, czy polacy dostaną zabawkę wyborów i przedstawicielstwa, która będzie zadawała im dumę, ale o to, czy ma trwać dalej organizacja miejska, w której muszą zdarzać się wiarołomstwa służbowe, kradzieże i przekupstwa. Największa surowość i najczujniejsza kontrola nie zatamują tych nadużyć, dopóki im nie podetnie korzeni ustrój, oparty na przedstawicielstwie obywatelskiem.

Tam, gdzie on istnieje i działa normalnie — jak na przykład w Anglii i Niemczech trwająca przez całe lata grabież funduszy publicznych jest niemożliwa, a wszelki na nie zamach ujawnia się natychmiast i nigdy nie osiąga wielkich granic. Ten sam materiał ludzki, który dziś w burach miejskich dopuszcza się najbezwstydniejszych sprzeniewierzeń, w innych warunkach nawet nie pomyśli o wykroczeniach. Najostrzejsze noże chirurgii administracyjnej, najstarsze operacje kar sądowych nie wynają tego raka, bo on swymi włóknami rozpostarł się w całym organizmie. Radykalnym lekarstwem byłaby jedynie zmiana istoty i warunków gospodarki miejskiej — samorząd.

TRAGICZNY KONIEC.

Nowe zajmujące szczegóły o tragicznych losach wyprawy do bieguna północnego Mylius Erichsena ogłasza „Globus”. Dwa oddziały ekspedycji pod wodzą Mylius Erichsena i porucznika Kocha dotarły aż do północno-wschodniego przylądka Grenlandyi. Ponieważ zapasy były już bardzo zmniejszone, można było na przylądku urządzić tylko niewielki skład; pochód był przedsięwzięciem bardzo niebezpiecznym.

Dnia 1-go maja Erichsen rozłączył się z Kochem, aby iść ku północy śladami Peary'ego. Miał z sobą żywności zaledwie na dni czternaście, psy były osłabione i ledwie poruszały się. Śmiały badacz dotarł aż do szerokiego fiordu, który nazwał Danmarkfiordem. Udało mu się tu zabić 21 wołów pizmowych, dzięki czemu uzyskał znaczny zapas świeżego mięsa. Koło przylądka Rigsdag spotkał się przypadkowo znowu z Kochem, któremu rozkazał, aby wrócił na okręt, przeznaczony na kwaterę zimową. Sam natomiast ruszył w dalszą drogę ku zachodowi w stronę przylądka Lodowego.

Mylius Erichsen miał wtedy zapasy żywności na osm dni dla siebie, a na jedenaste dni dla psów i trochę nafty do gotowania pokarmów. Jeszcze raz zabił w drodze i musiał krążyć daleko, aby powrócić na linię właściwą. Wreszcie dnia 14 czerwca dotarł z obu towarzyszami, topografem Hagenem i grenlandczykiem Brönlundem do celu, do przylądka Lodowego Peary'ego. Wyczerpani rozpoczęli drogę powrotną. Ale wygłodzone psy w liczbie 23 nie miały już sił, pochód po powierzchni śnieżnej, rozmiękzonej promieniami słońca, przedstawiał olbrzymie trudności.

Postanowiono więc spędzić lato nad Danmarkfiordem i czekać na nastanie mrozów. Dni najstraszniejszej nędzy zmieniały się kolejno z dniami obfitości, gdy udało się zabić wołu pizmowego. Musieli jednak stopniowo trzej podróżnicy poświęcać jednego psa za drugim, aby nie umrzeć śmiercią głodową.

Wreszcie stracili już nadzieję ocalenia, myśleli tylko o tem, aby wyniki swych badań zanieść do urzędzonego przez siebie składu żywności, gdzieby je następnie mogła odnaleźć ekspedycja ratunkowa. Pamiętnik spisywany przez Brönlunda znaleziono później przy jego trupie, jedynym źródłem wiadomości o losie podróżników od czasu rozstania się z Kochem, roztacza w treściwych zdaniach rozpaczliwe obrazy.

„Ani odrobiny żywności! Nie mamy sił iść na przód, a od statku dzieli nas jeszcze 900 kilometrów” — pisze Brönlund dnia 7 sierpnia 1907 r. — Następnego dnia w pogoni za wołem pizmowym dostali się podróżnicy na pływającą wyspę lodową.

i musieli przepędzić na niej szesnaście dni. Mieli jeszcze tylko 14 psów, które oszczędzali ogromnie, wiedząc dobrze, że po spożyciu ostatniego nadejdzie katastrofa.

Dnia 19 października powziął Mylius Erichsen ostatni, rozpaczliwy plan. Postanowił pójść nie wzdłuż wybrzeża, jak dotąd, lecz przeciąć olbrzymie pola lodowe między górną częścią Danmarkflordu a ziemią Lamberta, gdzie znajdował się statek, aby przez to skrócić drogę. Ale właśnie ten heroiczny wysiłek spowodował zgubę. Gdyby M. Erichsen był posunął się znaną drogą wzdłuż wybrzeża, byliby może zdołali dotrzeć do magazynu.

Idąc w poprzek lodu, był wydany na łup straszego, nieznanego losu. Ciemności zimowe już się rozpoczęły; podróżnicy posiadali tylko cztery jeszcze wynędzniałe psy, namiot i zużyte worki do spania. Nie znali drogi, siły opuszczały ich ciągle, obuwie na nogach rozpadło się w strzępy. Mimo to przebywali jeszcze codziennie po siedm i pół kilometra i udało się im dotrzeć do otwartej zatoki na północ do kraju Lamberta. Ale tu, niedaleko magazynu, który mógłby ich być może uratować, przyszła śmierć. Dnia 15 listopada zmarł Hagen, w dziesięć dni później Mylius Erichsen. Brönlund wynędzniał, z na pół odmrożonymi nogami, dowlókił się do magazynu i przez kilka dni żywił się znalezionej tam zapasami.

Ale czuł, że śmierci uniknąć nie zdoła, że wyczerpanie nie ustępuje, mimo odżywiania się i oczekiwał z zimną krwią na kres. Dnia 19 marca 1908 roku odnalazła ekspedycja ratunkowa, pod wodzą porucznika Kocha, zwłoki Brönlunda w jaskini, w pobliżu magazynu. Obok trupa, leżał w blaszanej puszcze jego pamiętnik, doprowadzony sumiennie do ostatniej chwili. Prócz tego znaleziono również szkice kartograficzne Hagena, tak, że dzięki energii Brönlunda, naukowy rezultat wyprawy Erichsena został uratowany. Zwłok Mylius Erichsena i Hagena nie udało się odnaleźć w olbrzymich masach śnieżnych.

„Agencja petersburska“ donosi, że komisja interpelacyjna uchwaliła i postanowiła wnieść na plenarne posiedzenie Dumy interpelację, dotyczącą nieprawnej działalności administracji twierdzy warszawskiej.

Prócz tego, komisja uchwaliła interpelację, dotyczącą nieprawnej działalności głównodowodzącego wojskami w Jalcie, Dambadze, nieprawnych postanowień naczelnika głównego zarządu wzięlnego i nieprawnych rozporządzeń głównego naczelnika kopalń uralskich, zasadzających się na odmówieniu robotnikom i ich rodzinom pomocy lekarskiej.

PIUS X.

Pius X pochodzi z drobnej wiejskiej rodziny włoskiej, której dokumenty sięgają 17 wieku. W tym czasie mieszkał pod Padwą Paweł Sarto, zdaje się, że krawiec, jak to nazwisko Sarto wskazuje; miał on dwóch synów: Wincentego i Jana; Pius X pochodzi od pierwszego. Urodził

PIUS X, PAPIEŻ.

się papież obecnie zasiadający stolicę apostolską w dniu 2 czerwca 1839 r., jako Józef Melchior Sarto, syn Jana Baptysty i Małgorzaty z Sansonich, w parafii św. Marcina w Riese, małej gminie o 4,300 mieszkańców.

Rodzina Sarto była bardzo religijna i pierwsze wiadomości katechetyczne mały Józef otrzymał w domu; we wsi rodzinnej, w szkółce wiejskiej nauczył się czytać i pisać i na tem pewno skończyłoby się wykształcenie chłopca, gdyby nie proboszcz miejscowy, don Tito Fusarini, który spostrzegł w nim umysł otwarty, a charakter

słodki i namówił rodziców do posuwania Józefa w naukach. Ci zdecydowali się na konieczne ofiary i Józef Sarto od 11-go roku życia począł chodzić do Castelfranco Veneto, miejscowości odległej o wiorst siedem, gdzie było kolegium. Drogę tę uczeń przebywał codziennie pieszo, latem boso, z butami na ramieniu, kładąc je na nogi dopiero u rogatki miejskiej. W trzynastym roku życia, żeby ulżyć rodzicom, zostaje korepetytorem i sam począł nauczać początków synów oberżysty miejscowego, za co otrzymuje życie całodzienne.

Ponieważ ojciec nie krępował powołania Józefa Sarto, ten, po ukończeniu kolegium, wstąpił do seminarium w Padwie, gdzie obiół satanę 19 sierpnia 1850 r., a w roku następnym otrzymał tonsurę.

Pierwsze stanowisko kapłańskie otrzymał Sarto w 1859 r., jako kapelan biskupi w Tombolo, tytuł równoznaczający z wikaryatem. Tombolo jest małą miejsciną nad brzegiem Branty, o 3,000 mieszkańców. Wziął zaraz do siebie siostrę. Ale parafia była tak uboga, że oboje pomarliby z głodu, gdyby Józef Sarto nie pomagał sobie daniem lekcji; wtedy już począł Sarto dawać się poznać, jako kaznodzieja.

W roku 1879 biskup Treviso umarł i Sarto został wikaryuszem generalnym, z woli kapituły. Krótko trwał ten wikaryat, bo nowy biskup, Callegari, mianowany został już w 1880 r. Ale przed Józefem Sarto droga była już szeroko otwarta. Biskup Callegari dał go poznać kardynałowi Parocchiettiemu, ten poznał Leona XIII-go z wybitnym kanonikiem.

W dniu 10 listopada 1884 r. Józef Sarto został biskupem Mantui. Nowy biskup unikał wszelkiego rozgłosu, co pozwoliło mu skupić siły swoje na usilnej i umiejętnej pracy wewnątrz dycezyi.

W roku 1890 zawakował patriarchyat Wenecyi, po śmierci kardynała Apostini; Leon XIII na konsystorzu 12 czerwca 1893 roku mianował Sarto naprzód kardynałem, bo tylko kardynał mógł zająć tron patriarchyatu, a na konsystorzu następnym, w trzy dni później, Józef Sarto został patriarchyą weneckim.

Patriarchyat wenecki mniej jest ważny, aniżeli biskupstwo Mantui. Dochody są jednak znaczniejsze; wynoszą one 42 tys. franków. Patriarcha tak wiele jednak z tego rozdawał na poparcie dobrych dzieł i biednych ludzi, iż raz zdarzyło się, że jego pierścień pasterski powędrował do lombardu.

Na nowem stanowisku był ciągle tym samym człowiekiem; od polityki daleki, nauczaniu oddany, pracujący gorliwie nad ustaleniem kate-

KRONIKA TYGODNIOWA.

Gazownia.—Wystawa pracy kobiet. — Co lud nasz czyta? — Życie w stowarzyszeniach. — Budowa teatru.

Jak dalece zyskownem przedsięwzięciem jest gazownia łódzka, za wymowny dowód posłużyć może list otwarty p. Załszupina, przedstawiciela Towarzystwa berlińskiego, eksploatującego dotychczas gazownię, który paląc tę dla miasta sprawę usiłował przedstawić w świetle prawdy, ale jakoś ta prawda dziwacznie wygląda.

P. Załszupin w liście swoim nie ujawnił bowiem nic takiego, coby nie było wiadomem ogółowi, ale dokumentnie dowiódł, że skoro z przedstawionych poprzednio warunków Towarzystwo berlińskie mogło poczynić tak daleko idące ustępstwa, że kasa miejska zarabia na nich rocznie 100,000 rubli i gotowe iść jeszcze dalej, widocznie jest to interes niezmiernie zyskowny. Co zaś do przepowiedni, że przy takiej gospodarce gazownia po expiracji kontraktu oddaną zostanie miastu w ruinach, to jeszcze jeden więcej dowód, przemawiający za oddaniem gazowni miejskiej w dzierżawę konsorcyum obywateli łódzkich, którzy niewątpliwie pilnie dbać o to będą, by przepowiednie p. Załszupina stały się martwą literą, bo to przecież ich własność i w ich interesie leży, by nie była zdemonstrowaną. Zapłacili oni za gazownię zbyt wiele, bo twierdzenie p. Załszupina, że miasto dostało gazownię darmo, jest śmiałą jeno żonglerką słów.

W Łodzi zawsze panował, a dziś w większej niż kiedykolwiek mierze panuje chaos w pojęciach na najprostsze nawet zjawiska społeczne,

zwłaszcza zaś pojęcie obowiązków obywatelskich w naszym grodzie bawelnianym bywa dziwnie elastycznym. Większość łodzin najprostszymi i częstokroć bardzo nieetycznymi gesztami bez wahania jednoczy z pojęciem dobra ogólnego, chociażby najsubtelniejszy socjolog nie mógł dopatrzeć się żadną miarą najbardziej luźnego między niemi związku.

Nic więc dziwnego, że i pan Załszupin, chociaż w liście swoim dowiesć usiłuje, że sprawę gazowni traktować należy wyłącznie jako interes czysto handlowy, mimowoli stroi się w tego obrońcy dobra publicznego, w której mu jednakże bardzo, ale to bardzo nie do twarzy.

Natomiast konsorcyum obywateli łódzkich istotnie spełniło czyn obywatelski, nie dlatego, że przysporzyło kasie miejskiej sporego dochodu, na który magistrat wcale nie liczył, ale dlatego, że usiłuje, aby grosz mieszkańców Łodzi, opłacany za konsumpcję gazu i tworzący milionowy kapitał, pozostał w kraju, bez potrzeby traktowania konsumentów jak baranów, pozwalających sobie bez opora strzyżać wełnę na wytworną odzież dla berlińczyków.

Niewątpliwie też z nieklamana radością mieszkańcy Łodzi powitają decyzję władz gubernialnych, oddającą gazownię łódzką w dzierżawę konsorcyum obywateli tutejszych.

Powstał w naszym mieście projekt ze wszechmiar godny uznania, świadczący przytem, że nadobnym łodziankom naszym, które złośliwi pomawiają lekkomyślnie jedynie o hołdowanie strojom i firtowi, bynajmniej nie obcem jest poczucie obowiązków obywatelskich i to w szerokim stylu.

Idzie tu bowiem ni mniej ni więcej jeno o zorganizowanie na szeroką skalę wystawy pracy kobiet na korzyść jednej z instytucji dobroczyn-

nych, komitet organizacyjny już się zawiązał i przystępuje do pracy.

Że ją poprowadzi celowo i energicznie ani na chwilę nie wątpimy, bo wchodzą doń ludzie znani ze swej energii a podniętą w pracy będzie im wola łodzianek, które, gdy zechcą co przeprowadzić, wezmą się do tego ze znaną powszechnie ich wytrwałością i przytem niezawodnie postawiają na swoim. Zresztą przysłowie francuskie powiada: „czego kobieta chce, Bóg chce”, więc jakże tu wątpić o powodzeniu projektowanej wystawy.

Wystawa pracy kobiet, obejmująca całokształt wytwórczości niewieściej całego kraju a nawet i krajów ościennych, o ile to okaże się możliwym, bezwątpienia jest czynem dużej doniosłości społecznej, niejako sprawozdaniem, co zrobiono u nas na tem polu a czego jeszcze nie dostaje. Któremuż miastu jeżeli nie Łodzi bardziej wypada urządzić u siebie taki pokaz. Toć tu w tem mieście gorączkowej pracy, w ognisku przemysłu polskiego, setki kobiet pracuje w różnych zawodach na chleb powszedni. Zbadanie warunków ich pracy, jej wartości i wydajności — to ważny przyczynek do sprawy współdziałania kobiet w dźwiganiu przemysłu krajowego — pokaz następczący obszerne pole do wszechstronnego oświetlenia tej kwestyi a zarazem do nadania impulsu tem gałęziom wytwórczości niewieściej, które dotychczas są jeszcze w uspieniu, do dopomożenia w kierunku dalszego rozwoju tym z nich, które wykażą pokaźne już zdobycze.

Nie wątpimy też ani na chwilę, że projekt wystawy pracy kobiet w Łodzi, niezależnie od celu na jaki przeznaczony został przewidywany z niej dochód, a następnie sama wystawa, znajdują żywy oddźwięk i poparcie nietylko wśród łodzian, ale i w całym kraju.

ebizmu, który pragnął uczynić powszechnym, a więc i jednostajnym, z zamiłowaniem przywracający muzyce kościelnej jej tradycyjny charakter. W dn. 1 maja 1896 r. wydał słynny swój list pasterski o muzyce kościelnej. W 1897 roku przewodniczył kongresowi eucharystycznemu w Wenecji, w 1898 synodowi dycyzyalnemu. Gdy król Humbert odwiedził Wenecję, kardynał Sarto złożył mu hołd należny, a w rozmowie umiał zaznaczyć swoją lojalność wobec państwa i swoje obowiązki reprezentanta Stolicy apostołskiej. Założył wiele Stowarzyszeń katolickich i był gorliwym propagatorem wiejskich kas oszczędnościowych, których doskonałe rezultaty tak wzmocniły stanowisko kleru włoskiego. Założył „Difesa”, dziennik katolicki. Pozyskał też sobie powszechną reputację męża umiarkowanie wielkiego, roztropności doskonałej i stałości niezłomnej.

W dniu 20 lipca 1903 roku umarł Leon XIII. Patriarcha wenecki pojechał na konklawe do Rzymu bez żadnej myśli o tem, że już ztamtąd do Wenecji nie wróci. Wziął nawet bilet powrotny. Opatrzność inaczej nim rozporządziła. W dniu 4 sierpnia 1903 roku wybrano go przewodnikiem Kościoła 50 głosami na 62 głosujących. Przybrał wtedy imię Piusa X i ukoronowany został potrójną koroną w Bazylce św. Piotra w dniu 9 sierpnia tegoż roku. Według katalogów, uznanych przez Kościół, jest on 258-ym następcą św. Piotra. Ma lat obecnie 73.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Woldara. Jutro Władysław. W poniedziałek Stanimira.

TEATR POLSKI. Dziś w teatrze Victoria „Mendor”, komedia H. Malin'a, pierwszy raz. Początek o godzinie 8 min. 10 wieczorem.

— Jutro „Hamlet” tragedya Szekspira. Początek o godzinie 8 min. 10 wieczorem.

TEATR WIELKI. Jutro „Ożenek” Gogola. Przedstawienie popularne. Początek o godz. 3 po południu.

ODCZYT. Dziś o godz. 7 i pół wieczorem w sali jadalnej fabryki Geyorów, Piotrkowska 289, inżynier Jętkiewicz wypowie odczyt p. t. „Odzież i mieszkanie człowieka pierwotnego.”

Jutro w sali wykładowej T. K. O., Zawadzka 17, o godz. 4 po poł., dr. Kaufman mówi będzie na temat „Człowiek pierwotny.”

ZE STRAZY. W poniedziałek o godzinie 7 wieczorem ćwiczenia sygnałowa I i II oddziału Łódzkiej straży ogniowej ochotniczej w domu rekwizytowym III oddziału.

WYSTAWA. Jutro i codziennie Wystawa sztuk pięknych (Południowa nr. 3). Otwarta od godz. 11 rano do 10 wieczorem. Wejście 25 i 15 kop.

Wystawa pracy kobiet, uwzględniając ich działalność na polu oświaty ludowej i literatury dla ludu — może skutecznie się przyczynić do uregulowania nader palącej już sprawy dostarczania ludowi naszemu tanich, bardzo tanich a zajmujących i pouczających wydawnictw, które narazie ostatecznie wyrugowałyby z rynku księgarskiego całą tę masę sensacyjnych wydawnictw, obliczonych jedynie na zyski tylko, które dziś duszę naszego ludu zatruwają, demoralizują go i zbezczeszczają.

Niezbyt dawno, wracając późno w nocy do domu, spotkałem stróżów nocnych, zajętych pilnie czytaniem jakichś broszur przy świetle latarni gazowych. Zaciekawiony, co ich tak bardzo zajmuje, wdałem się z nimi w gawędkę i przekonałem się, że czytują się tak pilnie w przygodny Kartusza rozbójnika.

Takie zaś i im podobne wydawnictwa, kolportowane masami, rozchwytywane są wprost przez lud nasz i stanowią główny jego pokarm duchowy. Przeciwdziałać temu i to przeciwdziałać z całą energią potrzeba nader pilnie i nader energicznie, jeżeli chcemy, aby lud nasz duchowo był zdrowym, aby wytwarzała się w jego łonie zdrowa myśl zbiorowa.

Najskuteczniejszym zaś w danym wypadku środkiem byłoby tanie, bardzo tanie wydawnictwa ludowe, pisane zajmująco, poruszające tematy ciekawe, najbardziej interesujące lud nasz, kolportowane energicznie i umiejętnie.

Wśród całego szeregu stowarzyszeń, powołanych do życia, placówka to jeszcze niezajęta, a obsadzona być winna bezzwłocznie, bo jad trujący z wydawnictw sensacyjnych, szerokiemi już leje się korytem i zakaza dusze i serca prostaczków, żywiołowo garnących się do czytania i chętnie placących za zajmującą broszurkę grosze, bo na rubla go nie stać.

Jeżeli prywatny przedsiębiorca, sprzedający

KRONIKA.

(h) **Nabożeństwo jubileuszowe.** Przygotowania do jutrzejszego nabożeństwa w celu uczczenia jubileuszu Papieża Piusa X w kościele św. Krzyża prowadzone są gorączkowo.

Cały kościół będzie oświetlony, ambona i chór udekorowane. Portret Ojca świętego na stalugach będzie przybrany w żywe kwiaty. Porządek w kościele podczas nabożeństwa jubileuszowego będzie utrzymywała straż ogniowa ochotnicza. Na chórze zaś zbiorą się zaproszeni delegaci stowarzyszeń śpiewających.

Po skończonej sumie pobożni proszeni są, aby opuścili środkową nawę kościoła i presbiterium, gdyż w nich zajmą miejsce delegacye zgromadzeń cechowych bractwa i przedstawiciele społeczeństwa łódzkiego oraz duchowieństwo.

Osoby życzące zasięgnąć informacji proszone są o zgłaszanie się do kancelaryi parafialnej do ks. Józefa Bakalarczyka.

(a) **Na kościół św. Stanisława Kostki.** Urzędnicy poczty i telegrafu w Łodzi zbrali pomiędzy sobą 19 rub. 50 kop. przy odbiorze pierwszej podwyższonej pensji i złożyli na rzecz budowy kościoła św. Stanisława Kostki.

(a) **Nabożeństwo żałobne.** Zarząd gospody czeladników szewskich urzędu w nadchodzący poniedziałek, t. j. d. 14 b. m. o godzinie 9-jej rano w kościele Najświętszej Maryi Panny na Starem Mieście nabożeństwo żałobne za zmarłych członków Zgromadzenia.

(a) **Ze Zgromadzenia kupców m. Łodzi.** Na zebraniu członków Zgromadzenia kupców m. Łodzi odbyły się wybory reprezentantów do urzędu dla repartycji podatku przemysłowego. Do komisji I rewiru wybrani zostali z ramienia Łódzkiego Zgromadzenia kupieckiego dla większych i średnich przedsiębiorstw — ponownie p. Teodor Szwajgart; dla drobnych przedsiębiorstw — p. Karol Goppert; do komisji II rewiru, dla większych i średnich przedsiębiorstw — p. Juliusz Rosenthal, dla drobnych przedsiębiorstw — p. Adolf Kinderman.

(a) **Powiatowa komisja poborowa.** Odbyło się posiedzenie łódzkiej powiatowej komisji poborowej, w celu dokonania superwizji osób z pośrednictwem z tegorocznego poboru, którzy wysłani zostali na obserwację lekarską do szpitali, albo też nie zgłosili się do superwizji w wyznaczonym terminie.

za grosze zeszyty sensacyjne — zarabia, — bo że zarabia, niema wątpliwości, gdyż jedynie dla zysku chwytają się podobnego wydawnictwa, to niezawodnie nie straci na niem i stowarzyszenie, mające na celu wydawanie tanich, popularnych książeczek, co zdrową strawę duchową poniosą do chat wieśniaczych i izb wyrobniczych.

Jak dalece lud nasz a nawet klasy mniej lub więcej inteligentne pożądały wiedzy — dowodem życia naszych stowarzyszeń zawodowych i kulturalnych. Wszystkie one już posiadają albo zakładają biblioteki dla swych członków, na które chętnie i ofiarnie składają oni datki w naturze i gotówce. Wszystkie nieomal albo już zaprowadzały u siebie pogadanki z różnych gałęzi wiedzy i literatury, albo też starają się o wprowadzenie podobnych pogadań, które gromadzą liczne zastępy chętnych słuchaczy.

Brak jeno prelegentów, a sprowadzać ich ze względu na znaczne koszty niepodobna.

Doświadczenie wskazało, że o ile prelegent dobrze panuje nad przedmiotem, mówi barwnie i z pamięci, przykuwa do swej pogadanki uwagę słuchaczy, zajmuje ich żywo i zachęca do pilnego ucześnień na jego pogadanki następne. O takich jednak prelegentów bardzo trudno.

Wytworzyć ich jednak można.

Jedno z naszych stowarzyszeń kulturalnych zrobiło usiłowania w tym kierunku, które uwieńczyły powodzenie. Skromne ono na razie, bo i skromnym jest jeszcze byt towarzystwa, ale początek zrobiono. Ogłoszono konkurs na pogadankę dla członków T-wa, a jakkolwiek wydał on niewiele obiecujące rezultaty, zachęcił jednak inteligentniejszych członków do pracy nad sobą. Wygłosili oni parę pogadań z dziedziny literatury mniej lub więcej udanych, a teraz złożyła do prezydium jedna z członkiń pogadankę na temat „Typy niewieście Mickiewicza i Słowackiego”, którą niebawem wygłosi.

Z ogólnej listy przyjęto do służby wojskowej 40 osób.

(a) **Z Tow. Kredytowego m. Łodzi.** W dniu 4-ym stycznia r. p., o godzinie 4-jej po południu, w gmachu Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi (Srednia nr. 19) odbędzie się nadzwyczajne zebranie ogólne członków, na którym rozważony będzie wniosek Osobnej Kancelaryi do spraw kredytowych przy ministerstwie skarbu, dotyczący udzielania pożyczki z funduszu Towarzystwa zachwianemu finansowo Towarzystwu Kredytowemu miasta Kiszyniowa, w sumie rb. 10,000, przypadającej z repartycji projektowanego kredytu rb. 320,000.

Na zapowiedziane zebranie dyrekcya zaprosiła wszystkich członków Towarzystwa.

(a) **Parcelacja.** Właściciele okolicznych majątków ujawniają coraz większą dążność do rozparcelowywania swoich majątków. Obecnie, między innymi, przystępuje do parcelacji gruntów przestrzeni 10 mórg, właściciel majątku Stoki pod Łodzią; p. Stanisław Wojciechowski.

(a) **Komisja sanitarna.** W obrębie 1-go cyркуlu policyjnego powołane podkomisye sanitarne dokonały szczegółowych oględzin szeregu nieruchomości, gdzie stwierdzono nieporządki wbrew obowiązującym przepisom sanitarnym. Podkomisye sporządziły protokoły, w celu pociągnięcia winnych do odpowiedzialności sądowej.

(x) **Z fabryk.** Kłalnia mechaniczna I-go Tkackiego Związku Roboczego (ul. Wólczańska 210) wskutek znacznych zapotrzebowań rozpoczyna pracować na dwie zmiany.

(a) **Dla działwy.** Towarzystwo „Wiedza”, zachęczone powodzeniem, jakim cieszyły się czytania, urządzone dla młodzieży w przeszłym tygodniu, urządza w niedzielę najbliższą czytania z obrazami niktącemi:

1) W sali jadalni fabrycznej Geyera (Piotrkowska 297) o godz. 3-jej po poł. „Przygody myśliwca”, czyli polowanie na dzikie zwierzęta północy i południa.

2) W sali szkoły gazowni (Widzewska 106, w podwórzu) „Śpiąca królewna”.

3) W sali Ochrony I-jej (Smugowa 6) „Robinson Kruzo”.

(a) **Sprzedaż rabatowa.** Wobec spodziewanego zwykle w czasie przedświątecznym więcej ożywionego ruchu, niektórzy właściciele sklepów corocznie urządzą sprzedaż rabatową na cele dobroczynne.

Do rzędu takich firm należy sklep pod fir-

Słyszeliśmy, że grono inteligentnych kobiet i mężczyzn zamierza w krótkim czasie powołać do życia przy jednej z instytucji tutejszych kółko literackie, zajmujące się wspólnem czytaniem wybitnych dzieł. Gdyby kółko to poszło w powyższej wskazanym kierunku, maluczko, a mógłby się wytworzyć pokaźny zastęp uzdolnionych prelegentów.

Atę trzeba w tym wypadku pójść za przykładem Towarzystwa teatralnego, które nie mając nic, wazyło się przeciw podnieść projekt budowy gmachu teatralnego w Łodzi.

Gmach taki, aby odpowiadał potrzebom i wymaganiom takiego miasta jak Łódź, kosztować musi, oprócz placu, około pół miliona rubli. Komisya finansowa Towarzystwa teatralnego nie ulękała się jednak tej sumy tak bardzo pokaźnej i z wiarą w powodzenie przystąpiła do dzieła.

Pozyniono już starania o uzyskanie od miasta za darmo lub niską cenę odpowiedniego placu, o pozwolenie na zbieranie składek dobrowolnych na budowę teatru, który ma być pomnikiem współczesnego poziomu kulturalnego Łodzi.

W poniedziałek, dnia 21 b. m., w teatrze Wielkim Towarzystwo teatralne urządza widowisko na korzyść budowy nowego teatru, na którym będzie wystawiona „Nitka jedwabiu” Wiktoryna Sardou. Będzie to pierwsza cegiełka pod budowę gmachu teatralnego w Łodzi, za którą posypią się i inne cegiełki jedna po drugiej, drobne i większe, boć różnych potrzeba.

Gromada, to wielki człowiek, zdolny przełamać wszystkie trudności, dla rozbitych na gromadki niemożliwe do zwalczenia.

Niechże w taką gromadę zwiąże nas „Nitka jedwabiu”, którą T-wo teatralne rozpoczyna akcyę gromadzenia ofiar na przybytek sztuki, godny Sceny polskiej w polskim Manchesterze.

Janisz.

ma „I. Hordliczka“ (róg Piotrkowskiej i Benedykta) p. Tarczyński (wyroby z porcelany, szkła i terrakoty), który postanowił przeznaczyć 3% od sprzedanych towarów w dniu 15 b. m. na rzecz 40-go Koła wpisów przy gimnazjum p. Radwańskiego.

(a) **Koło rodziców i wychowawców.** W dniu 18 b. m. w lokalu przy ulicy Dzielnej № 13 zapowiedziano o godzinie 8 ej wieczorem zebranie członków sekcji Koła rodziców i wychowawców przy Towarzystwie higienicznem. Na zebraniu tem pani Rudnicka wygłosi odczyt na temat «Sztuka w życiu dziecka».

(a) **Żłobek.** W dniu wczorajszym u przewodniczącej p. Gustawowej Geyer (Piotrkowska 278) odbyło się posiedzenie, na które zaproszeni zostali: p. inżynierowa Bielicka, p. Hertz, oraz pp. dr. Mogilnicki, dr. Brudziński i Piotr Melcer. Postanowiono wobec bardzo kosztownego urządzenia i trudności w pielęgnowaniu niemowląt, urządzić chwilowo miejsc tylko na pięć łóżeczek, wskutek niezmiernie szczupłych środków, jakimi komitet obecnie rozporządza, bo zaledwie 1,400 rubli, staraniem przeszło czterech lat. Przypuszczalnie jednak w miesiącu lutym 1909 r. będzie otworzona ta szlachetna instytucja, licząc na ofiary obywateli naszego miasta. Ofiary te nadsyłać można do W-iej p. G. Geyerowej (ul. Piotrkowska № 278), p. inżynierowej Bielickiej (Nawrot № 28) lub za pośrednictwem niniejszego pisma.

(a) **Z Kochanówki.** Komitet zakładu dla umysłowo i nerwowo chorych w Kochanówce odwołuje się niniejszem do ofiarności mieszkańców Łodzi z usilną i gorącą prośbą o nadsyłanie ofiar (Dzielnia 52, dla Kochanówki) bądź w pieniądzu, bądź też w naturze na rzecz urzędnika gwiazdki dla niezamożnych chorych.

Ponieważ chwile radosne, stanowiące o szczęściu ludzkim, nawiedzają chorych kochanowickich bardzo rzadko, niektórych zaś prawie wcale przeto komitet ma nieplonną nadzieję, że serca łodzian popieszą za zwykłą im w takich razach gotowością, aby drogą dobrowolnych ofiar, rzucić promyk radości w posępny cień życiowy powierzonych jego opiece chorych.

(b) **Wyjazd rekrutów.** Dzisiaj wyjechało z Łodzi 200 rekrutów do Ashabadu.

(a) **Z sądów.** Zjazd sędziów pokoju m. Łodzi rozpatrywał sprawę Maryi Szylling, oskarżonej o to, że pełniąc obowiązki pokojówki w Grand-Hotelu w Łodzi, dopuściła się całego szeregu kradzieży przedmiotów, należących bądź to do właściciela hotelu, bądź też do przebywających w nim gości. Zjazd po zbadaniu okoliczności sprawy i przesłuchaniu świadków, uznał winę Maryi Szylling za dowiedzioną i wyrok sędziego pokoju, skazujący Maryę Szylling na 7 miesięcy więzienia, zatwierdził.

(x) **Fodróż za Atlantyk,** nowa wspaniała serya została wystawiona w panoramie „Terra“ (Benedykta nr. 1). Wyborne motywy z życia na okręcie, osobliwosci New Yorku obrazy ze słynnego parku narodowego, zwanego słusznie cudem świata i przepyszne, pełne grozy i majestatu wodospady „Niagary“ składają się na tę świetną seryę amerykańską.

(p) **Najechanie przez tramwaj.** Wczoraj wieczorem tramwaj najechał na ul. S. elnej nr. 34 na przechodzącego Adama Perkowskię, woźnicę, lat 32, który odrzucony został na bruk i odniósł okaleczenie czoła i zwichnięcie dwóch palcy. Pomocy doraźnej udzielił lekarz Pogotowia.

(p) **Pobity.** Późnym wieczorem na Geyera Ryнку Michał Wodnicki, lat 43, robotnik, przez nieznanego mu człowieka został uderzony kijem i odniósł ranę głowy. Rana opatrzona została przez lekarza w pobliżu wypadku mieszkającego.

(p) **Podejrzenie kurczy.** Na ulicy Dzielnej nr. 25 Michał Zelmszer, robotnik, lat 27, przy pracy dostał podejrzenia kurczy żółtaka. Po udzieleniu mu doraźnej pomocy przez lekarza Pogotowia, odwieziony został do domu na Bałuty.

(p) **Poparzenie.** Na ul. Przejazd nr. 41, 2 letnia Janina Fiszler i 3-letni Bolesław Fiszler, przy wzniesionym pożarze nieszkodliwie poparzeni zostali. Rany zżąd powstałe, opatrzone zostały przez lekarza Pogotowia. Poparzony chłopczyk zmarł dziś w południe.

(a) **Majstrowie tkalni zarobnych w Zgierzu.** W dniu 14 grudnia r. b. o godz. 5 ej po południu przy ul. Profesorskiej № 5 w kolonii Rado-goszcz, odbędzie się organizacyjne zebranie oddziału Związku zawodowego majstrów tkalni zarobnych w Zgierzu. Na zebraniu tem dokonany

będzie wybór członków zarządu i komisji rewizyjnej. Pożądanym jest jaknajliczniejszy udział członków.

(a) **Choroby zakaźne w Pabianicach.** Donoszą nam z Pabianic, że ospa i szkarlatyna rozpanoszyły się na dobre, zabierając wiele ofiar w wieku od lat 2 do 17.

Należałoby, ażeby municypalność i lekarze miejscowi przedsięwzięli środki zapobiegawcze szerzeniu się tych chorób zakaźnych.

Loterya. Dzisiaj w 4 dniu ciągnięcia 5-jej klasy 191 loteryi klasycznej padły następujące ważniejsze wygrane:

20000 rb. nr. 16030.
4000 rb. nr. 77, 5282, 10501.
2000 rb. nr. 5372, 18993, 19256, 20065, 23424.
1000 rb. nr. 3658, 3964, 4833, 7518, 8639, 9294, 9674, 12746, 17035, 19511, 20695.
400 rb. nr. 2390, 14277, 16488, 20662, 23320.
200 rb. nr. 277, 1660, 2192, 4878, 6911, 11616, 14575, 16179, 17367, 18594, 21916, 23386.

SZTUKA I PIŚMIENNICTWO.

Teatr. Dzisiaj w teatrze Victoria wieczorem wznowienie wesolej komedyi «Medor» — Henryka Molina, która z dużym powodzeniem obiegła wszystkie sceny europejskie. Reżyserował ją p. Zelwerowicz, który odegra rolę główną.

Jutro po południu na przedstawieniu popularnem w teatrze Wielkim odegrana będzie bardzo wesola komedya Gogola, p. t. «Ożenek»; wieczorem w teatrze Victoria «Hamlet» — Szekspira.

(a) **Opera.** W nadchodzący poniedziałek, t. j. dnia 14 b. m. zapowiedziano w teatrze Wielkim pierwsze przedstawienie opery warszawskiej. Odśpiewana będzie opera Verdi'ego „Rigoletto“.

Przedstawienia te obudziły zainteresowanie wśród melomanów. Popyt na bilety znaczny.

(a) **Wystawa obrazów.** Pierwotnie projektowany termin otwarcia wystawy sztuk pięknych obejmie nową seryę obrazów, pochodzących ze „sztuki“ krakowskiej, uległ zmianie.

Wystawę otwarto dopiero dzisiaj w południe. Zgromadzono kilkadziesiąt cenniejszych prac, jakie nadesłało Stowarzyszenie artystów krakowskich.

Rozmieszczeniem obrazów zajmował się profesor Weiss, bawiący chwilowo w Łodzi.

Nowa serya dzieł pierwszorzędných przedstawia się okazale.

Szczegółowe sprawozdanie podamy w numerze następnym.

Tabela wygranych.

W 3-im dniu ciągnięcia 5 klasy 191-iej loteryi klasycznej Królestwa Polskiego.

(Tabela nieurzędowa).

Dnia 11 grudnia 1908 roku.

Rb. 4000	№ 5309	11721.	Rb. 2000	№ 3069	6619
10291.	Rb. 1000	№ 2057	4523	5669	10838
19527.	Rb. 400	№ 8850	9494	10849	11367
11997	17768	22820.	Rb. 200	№ 1405	2355
3599	4082	7263	7606	8049	8314
9385	1226	13690	18616	20540	21271.
Rb. 100	№ 231	522	862	1003	4344
7484	10209	11145	12017	13139	16486
17435	20726	21568.	Rb. 50	№ 215	35
82	96	322	26	36	66
458	94	506	71	86	696
776	333	95	933	40	77
1006	22	33	128	38	84
203	20	59	63	69	305
29	68	88	416	45	502
11	97	644	935	2054	74
150	64	85	212	51	53
303	17	21	53	66	472
77	83	92	539	43	74
86	91	605	704	51	65
93	97	99	832	3023	24
71	97	122	47	71	95
218	86	304	5	13	19
28	415	34	83	95	571
617	723	70	85	880	43
934	4006	31	35	56	66
174	215	21	27	87	92
303	23	58	73	443	504
8	28	88	607	8	15
26	825	44	45	905	43
5016	85	119	30	24	43
49	50	54	77	94	235
59	80	330	87	38	477
500	6	19	69	626	51
57	75	754	814	19	22
46	914	60	67	97	6031
44	137	74	76	231	359
408	505	10	19	20	71
95	741	59	65	92	805
40	52	54	63	927	7042
200	355	415	32	41	46
502	44	58	67	68	92
636	37	90	716	71	75
919	54	3023	27	111	54
211	15	39	420	21	41
52	87	522	25	30	34
615	28	62	768	850	969
9019	80	115	91	211	21
22	42	83	309	82	424
48	50	72	93	97	525
609	19	55	87	724	36
40	64	84	824	54	84
902	31	76	89	10032	116
67	84	203	6	34	86
300	83	36	412	49	51
79	552	78	686	714	44
82	848	87	922	30	37
11023	74	81	83	205	343
51	54	61	459	71	79
96	558	80	84	610	30
58	730	67	909	11	21
45	47	120	11	63	87
180	202	316	65	495	28
32	36	47	67	78	541
52	64	637	96	704	801
7	90	926	12000	8	14
31	92	94	114	209	

73	87	302	50	90	416	47	512	81	95	611	53	72	91	712
23	48	318	56	60	910	33	14006	7	67	97	116	34	71	85
203	43	61	334	87	457	95	565	95	600	23	59	73	87	93
97	701	55	80	85	807	26	37	50	80	942	58	80	15013	50
60	117	220	52	314	17	480	504	20	31	47	95	623	61	
917	91	95	16081	91	100	37	52	63	244	75	76	339	85	
431	44	60	71	90	97	549	61	67	96	650	70	75	89	711
26	806	14	46	901	18	24	38	17004	5	73	177	78	83	237
71	347	92	454	514	20	83	185	744	67	815	63	908	21	74
87	94	13001	13	30	33	143	93	278	89	94	348	408	49	
69	90	525	33	73	619	24	86	730	885	97	919	22	41	71
86	13000	21	32	51	77	115	43	67	98	222	42	55	75	77
812	32	39	545	614	16	142	68	741	99	886	942	46	49	
87	94	23035	42	78	113	26	37	69	71	247	344	62	413	
41	48	511	13	99	600	17	24	91	717	37	61	66	832	60
81	98	926	30	21055	57	67	89	114	22	204	13	29	67	885
453	97	500	37	51	622	700	24	42	842	56	95	973	22067	
15	47	177	202	74	313	18	66	83	403	23	53	512	26	61
626	732	75	92	826	51	86	96	97	23060	76	102	209		
41	99	307	46	49	55	70	420	43	51	81.				

OFIARY.

Na biedną rodzinę Tomasza Iwanki przy ul. Benedykta № 59.
Bezimiennie 50 kop. — K. Mogilnicki 3 ruble. — R. B. 1 rb.
Na budowę kościoła św. Stanisława Kostki.
Urzędnicy telegrafu głównej poczty 19 rb. 45 kop.

TELEGRAMY.

Petersburg, 11 grudnia. (P.) Na wczorajszym posiedzeniu Dumy przeciw pożyczce przemawiali tylko socjali demokraci. Grupa pracy i kadeci oświadczyli, że byłoby racjonalnem uchwałę co do pożyczki w kwocie 150 milionów rubli, przeznaczonych na pokrycie wydatków nadzwyczajnych w r. 1909, odroczyć do chwili zatwierdzenia budżetu i do chwili wyjaśnienia rzeczywistej wysokości deficytu. Zapatrywania kadetów przy głosowaniu poparli postępowcy i mahometanie, inne frakcyje oświadczyły się za zaciągnięciem dwóch pożyczek odrazu, a to ze względów praktycznych. Podczas obrad ujawniła się zasadaiczna różnica poglądów pomiędzy ministrem skarbu a komisją budżetową co do interpretacji art. 118 praw zasadniczych o kompetencji Dumy w określanu warunków zaciągania pożyczek. Minister skarbu w dwóch mowach dowodził, że art. 118 zestrzega ustanawianie terminu i warunków pożyczki w porządku władzy zwierzchniej.

Pete sburg, 11 grudnia. (P.) Minister spraw wewnętrznych zatwierdził przepisy o kursach w celu przygotowania osób, pragnących poddać się egzaminowi na posadę naczelnika ziemskiego.

Petersburg, 11 grudnia. (P.) W ciągu ostatniej doby w mieście na cholere zachorowało 33, zmarło 10 osób.

Petersburg, 11 grudnia. (P.) Senat odrzucił skargę kasacyjną byłego starszego pomocnika zarządzającego biblioteką Jego Cesarskiej Mości, Lemana i szlachcica Szlottanera, skazanych: pierwszy na zesłanie do oddziałów aresztanckich na 3 1/2 roku, drugi na rok, za roztrwonienie.

Poltawa, 11 grudnia. (P.) Na przystanku Tagamlyk rozbił się pociąg towarowy, jadący z Łozowej do Poltawy. Ofiar w ludziach niema.

Ufa, 11 grudnia. (P.) Komisya gubernialna skasowała wybory do rady miejskiej, z powodu naruszenia prawa.

Omsk, 11 grudnia. (P.) Nocą na stacyi Mankuszyno nieznany człowiek zabił dwóch ludzi, oczekujących na pociąg. Służba konduktorska rzuciła się w pogoń za zabójcą, lecz morderca, uciekając, zabił starszego konduktora, śmiertelnie zranił młodszego, poczem dopiero zastrzelono go w posegu.

Baku, 11 grudnia. (P.) Wczoraj o godz. 5 po południu, w środku miasta wybuchła bomba lontowa, podrzucona przez bandytów pod drzwiami mieszkania rządcy Koszczewaja. W lecie zamordował jego zięcia; w październiku zaś podrzucili pierwszą bombę w jego mieszkaniu.

Berlin, 11 grudnia. (P.) Wczoraj odbyło się w Monachium staraniem grup miejscowych Związku wszechniemieckiego dla obrony niemieckosci w państwach zagranicznych zebranie ludowe dla zaprotelostowania przeciwko rozruchom w Pradze. Uchwalono rezolucyę potępiającą wybryki przeciwniemieckie czechów.

Szanhaj, 11 grudnia. (P.) Donoszą tutaj że źródła wiarogodnego: Japonia ustąpiła w sprawie

budowy przez Chiny w Mandżurji kolei równoległej do Fakumynu.

D Z I E N N E.

Sofia, 12 grudnia. (P.) Z Sobrania narodowego. Minister spraw zagranicznych w odpowiedzi na interpelację oświadczył, że jeżeli polityka, którą rząd prowadzi w stosunku do Turcji i jej rezultaty będą ocenione sprawiedliwie, to należy przyznać, że polityka rządu stosowana jest zasadniczo do kwestyi i jasno została określona w przedmiocie wasalności fikcyjnej wprawdzie, ale krępującej.

Bulgaria dała dowód, że pragnie żyć w pokoju i rozpuściła rezerwistów wówczas, kiedy Turcja prowadziła mobilizację. Skoro mocarstwa poradzily Bulgaryi, aby zwróciła się do Turcji bezpośrednio, rząd bulgarski zainteresowany w uznaniu niepodległości, poczynił już niezbędne kroki, by wysondować czy możliwą jest bezpośrednia zgoda Turcji i wierne swej polityce oświadczyło, że nie uczyni niezawisłości przedmiotem kupna, ale gotowym jest wynagrodzić Turcji uszczerbek wyrządzony jej interesom.

W ten sposób rząd turecki ustanowił zasady porozumienia z Turcją po wysondowaniu gruntu. Do Konstantynopola wysłany został na żądanie Porty Liapczew. Misja Liapczewa nie doprowadziła do ostatecznych rezultatów. Powrócił on, aby zakomunikować, że Turcja przed uregulowaniem kwestyi z Bulgaryą zmuszona jest uregulować szereg kwestyi politycznych, poczem dopiero rząd turecki będzie gotów dać ostateczną odpowiedź.

Rząd bulgarski zgodził się na krótkoterminową zwłokę dla przekonania, że porozumienie nastąpi w najbliższej przyszłości i oświadczył, że odszkodowanie strat przyczynionych Turcji nie zaszkodzi bulgarskiej godności narodowej i nie wywoła nowych nieprzewidzianych powikłań.

Berlin, 12 grudnia. (P.) Parlament. W ciągu dzisiejszych rozpraw nad budżetem socjalista Zinnger oświadczył: „Wierność przymierza z Austro-Węgrami jest sprawą ładną, ale nie jest pożądaną byśmy, dzięki tej wierności, byli wciągnięci do Bosnii i Hercegowiny w wojnę, która w rezultacie doprowadzić może do wojny powszechnej. Dla polityki wszechświatowej byłoby najłepiej, aby kanclerz cesarstwa pobudził Austro-Węgry, by nie wytwarzały trudności dla pokoju

i zrzekli się wojowniczych zamiarów wobec Serbii i Czarnogóry.

Polak Kurelski ostro napadał na politykę Niemiec i oświadczył, że polityka niemiecka może polegać na Austrii tylko dlatego, że mocarstwo to ma teraz trudności zewnętrzne.

Jeden z wybitniejszych polityków wyraził obawę, aby Niemcy w przyjaznym wypadku nie przystąpili do rozbioru Austrii, jak powiedział kanclerz, Niemcy dlatego tylko nie myślą o terytoryalnych zdobyciach na półwyspie Bałkańskim, że nie dopuszczają tego ich położenie geograficzne.

Z tych słów jest widoczne, że przy bardziej sprzyjającym położeniu geograficznem, Niemcy chętnie przystąpiliby do rozszerzenia terytorium w tym kierunku.

Co wobec takich oświadczeń czynie mają Holandia i Belgia, co powiedziec mają państwa skandynawska. W broszurach pisano też o posawaniu się Niemiec ku morzu Adryatykiemu.

Aby złagodzić fiasco swojej teraźniejszej polityki, rząd dąży do zrywania laurów swej wewnętrznej anti-polskiej polityki.

Rząd pruski korzysta z potęgi Niemiec dla celów ucisku. Prezes parlamentu wesał mówić do porządku.

Ryszard Wildt

Warszawa, Plac Teatralny 18

poleca

Mydła przefiltrowane higieniczne „№ 1000“

Mydła wazelinowe (należy zwracać uwagę na firmę.)

Wody kwiatowe w różnych zapachach

Wodę „Loyal“ do włosów, Elixir do zębów

Środek na odleśki „Krażki Ryszard“

Do nabycia w Łodzi wazędzie.

2081-d

Numer dzisiejszy składa się z 12-stron.

Gdzie najtaniej? Piotrkowska №. 103 prawa oficyna. Firma „ZAGON“ Masło Miód, Zajęcie, Sarny, Kuropatwy, Drób żywy i bity, Owoce, słynne Pierniki, i Wędliny litewskie, Powidła, Grzyby, Sery i t. p. w mieszkanie prywatnem. 2398 Sprzedaż hurtowa i detaliczna.

APTEKA W. DANIELECKIEGO. 2356 ZAKŁAD KEFIROWY K. ŻYCKIEGO w Warszawie poleca KEFIR znakomity środek odżywczy Filia Łódzka przy aptece W. DANIELECKIEGO Piotrkowska 130. Telefon 12-93. Dostawa do aptek i domów bezpłatna. APTEKA W. DANIELECKIEGO.

Wielka centralna SZKOŁA KROJU mająca 3 oddziały: ogólnokrawiecki, bielizniarski i specjalny dział okryć pod kierunkiem profesora fachowca. Patenty cechowe osobno z bielizny i z krawieczyzny. Pensjonat. Przy szkole pracownia. Wykłady w 4-ch językach. H-me Morcère, Warszawa, Nowy Świat 42. 2272-6

DROBNE OGŁOSZENIA.

- A.A.A.A.A. Biuro Księgarskie... Przejazd 14, poleca: nauczycielki, nauczycieli, nauczycielki muzyki, oraz francuzki, niemki, bony z szyciem, freblówki, gospodynie różnej narodowości z praktyką. 5736-6-2
A.A. Kasyerka młoda z praktyką, poszukuje zaraz odpowiedniego zajęcia. Może złożyć kaucyę rb. 100. Wiadomość: Biuro Nauczycielskie, Nawrot 2. 5778-3-3
A. Dozorczyni chorych mieszka Widzewska 86-2. Tamże roboty koczne, przyjmuję zamówienia. 5537-8895
A) Do wynajęcia pokój duży, słoneczny z całodziennym utrzymaniem i usługą. Widzewska 86-2, parter. 5747-3-1
A! Znana pianistka przyjmie grę w kinematografie. Oferty — „Pianistka“ — „Rozwój“. 5777-1
A! Gwiazdowa sprzedaż tańc. Główna 40 m. 15. 5661-2-2
Do wynajęcia sklep rzeźniczy od Nowego Roku. Nowo-Zarawska 35. 5760-3-1
Do wynajęcia 2 pokoje z kuchnią na 1 piętrze. Anny 19. 5779-4-1
Dostawca korepetytor przyspasabia do wszystkich klas gimnazjum, oraz na świadectwa. Wiadomość Dzielna 40, m. 1 od g. 7-8. 1455
Darmo nie, ale za bezcen sprzedam nową dobrą maszynę do robienia ponozoch. Srednia № 1, Restauracja Rożańskiego. 5755-2-1
Fortepian czarny, krotki, tani sprzedam. Zachodnia 37 m. 9. 5769-2w1
Fortepian w dobrym stanie tani do sprzedania. Główna № 40 m. 15. 5641

- Fortepian krotki czarny tani sprzedam. Benedykta 43, 14. 5724-3-3
Kuchnia do wynajęcia Główna № 9, pralnia. 5739-2-2
Kawiarnia do sprzedania w dobrym punkcie. Wiadomość w „Rozwoju“. 5704-6-4
Młoda panienka poszukuje miejsca bufetowej lub kasyerki. Zawadzka 3 m. 31. 5714-1
Maszynę do szycia sprzedam w dobrym stanie niedrogo z gwarancją. Ul. Zielna 47-12, oficyna. 5759-2-2
Meble (plusz bordo) garnitury salonowy i damski do sprzedania 200 i 100. Orla 23 m. 26. 5682-9-3
Maszynę pięknie szyjącą sprzedam za 16 rb. Juliusza 11 m. 33. 5768-3-1
Młoda inteligentna osoba poszukuje od Nowego Roku pokoju z osobną wejściem przy rodzinie z zyciem lub bez. Oferty proszę składać w Administracji „Rozwoju“ pod lit. Z. J. 105. 5783-2-1
Przyjmę pannę lub mężczyznę na mieszkanie. Widzewska № 145 m. 16. 5743-2-1
Probitas. Biuro nauczycielskie Lewinskiej poleca francuzkę z doskonałymi świadectw., niemki nauczycielki i nauczycielki języków, przyrody. Freblanki na demii place, bony, gospodynie. 5748-3spp-1
Poszukuję filmi piekarskiej, mogę złożyć kaucyę. Oferty pod H. B w „Rozwoju“. 5731-3-3
Działano używane sprzedam albo wynajmę. Widzewska 106 m. 4. 5749-2-2
Przybiłkował się pies czter naci bronzowej. Odebrać można na ulicy Nawrot 11 u Goszczyńskiego. 5698-1

- Panienka poszukuje staacyl od Nowego Roku u wdowy lub przywołitej rodziny chrześcijańskiej. Oferty składać w „Rozwoju“ pod M. Cz. 5631-7-2
Potrzebna zaraz zdolna krawcowa do pralni chemicznej. Piotrkowska № 116. 5757-3-2
Poszukuję kantorowego zajęcia. Wykształcenie 6-klasowe. Wymagania skromne. Łaskawe oferty do „Rozwoju“ pod „Samieny“. 5760-2-2
Potrzebni czeladnicy i chłopcy do introligatorni Feliksa Potza, Przejazd 18. 5772-3-1
Przyjmę dwie panny na mieszkanie z całodziennym utrzymaniem lub też bez. Cegielniana № 34 m. 3. I sze wejście z podwórza. 5646-1
Prawdziwą, kawiarnię tani sprzedam byle zaraz. Wiadomość w „Rozwoju“. 5775-1
Potrzebna panienka do krawieczki. Wiadomość Cegielniana 46 m. 9. 5764-1
Szwaczka zdolna potrzebna zaraz do prywatnego domu Zawadzka 17 m. 18. 5776-2-1
Sklep kolonialny z powodu zmiany interesu do sprzedania zaraz lub od 1 stycznia. Włodzimierska 29. 5767-3-1
Sprzedam meble z powodu wyjazdu. Ul. Pasz Szucha 18, w sklepie. 5740-3-2
Sklep kolonialny do sprzedania. Wiadomość w adm. „Rozwoju“. 5737-3-2
Sklep rzeźniczy z całym urządzeniem z powodu wyjazdu do sprzedania. Wiadomość w „Rozwoju“. 5715-2s2
Wdowa ouda na własność dwoje dzieci: chłopczyka 4 letniego i dziewczynkę 2-letnią wyznania katolickiego. Aleksandrowska róg Borysza № 6-5. 5698-4-4

- Zaginął kwit od paszportu na imię Władysława Pachol, wydany z fabryki Scheibera. 5761-3-1
Zaginęły 2 kwity od paszportu na imię Rozalii i Weroniki Izydorkiewicz, wydane z fabryki Rosenblatta. 5773-3-1
Zaginął paszport na imię Janiny Rutkowskiej, wydany z magistratu w Kaliszu. 5762-3-1
Zaginął paszport na imię Heleny Markiewicz, wydany z gm. Ragnów. 5763-3-1
Zaginął kwit od paszportu na imię Ferdynanda Franka, wydany z fabryki Filial. 5765-3-1
Zaginął paszport na imię Władysławy Sroki, wydany z miasta Łdzi. 5770-3-1
Zaginął kwit od paszportu na imię Marcjna Dymckiego, wydany z fabryki Kajerbrechta. 5778-3-1
Zaginął kwit od paszportu na imię Władysławy Kowalskiej, wydany z gm. Heinza. 5774-3-1
Zaginęła karta od paszportu na imię Karola Getnera, wydana z gminy Rokicie. 5771-1
Zaginął pinzer, pyszczyk i lapki podstrzyżone. Łaskawy znalazca zechce odprowadzić za nagrodą na ul. Dzielna 17, Bank w razie nieoddania, nieprawdy właściciel odpowie sadownie. 5766-1
Zaginął paszport na imię Marcjna Góreckiego, wydany z gm. Łęczno. 5733-3-2
Zaginął ruski wid na imię Rudolfa Holewy, wydany przez gubernatora piotrkowskiego. 57-8-3-2
Zaginęła karta od paszportu i książeczka legitymacyjna na imię Stanisława Wasiała, karta wydana z fabryki Krotschmera, a książeczka z magistratu miasta Łodzi. 5742-3-2

- Zaraz lub od 1-go stycznia do wynajęcia mieszkanie: 4 pokoje, kuchnia, wygodny. Tamże otomana do sprzedania. Obok można od 10 do 12. Andrzeja № 56, wejście № 54. 5794-2-2
Zaginął kwit od paszportu na imię Andrzeja Bajcha wydany z fab. Richtera. 5756-3-2
Zaginął kwit od książeczki legitymacyjnej, na imię Anny Grudzińskiej, wydany z gm. Albrechta. 5751-3-2
Zaginął paszport na imię Antoniego Łuczaka, wydany z gminy Wolszce. 5707-3-3
Zaginął paszport na imię Aleksandra Dzięgielowskiego, wydany z magistratu m. Łodzi oraz świadectwo fabryczne. 5720-3-3
Zaginął paszport na imię Józefa Izydorkiewicza, wydany z gm. Rogóźno. 5710-3-3
Zaginęła karta od paszportu na imię Józefa Deringa, wydana z fab. Tietzen. 5730-3-3
Zaginął paszport na imię Apollonii Ciecierskiej, wydany z miasta pow. Sechocin, gub. Warszawskiej. 5719-3-3
Zaginął paszport na imię Józefa Wójcik, wydany z gm. Majacowice, powiatu Sieradzkiego. 5725-3-3
Zaginął paszport na imię Władysława Witkowskiego, wydany z gminy Wola Swiniecka, pow. tureckiego. 5723-3-3
Zdolna panna i uczenie potrzebne zaraz do szycia fartuchów Konstantynowska № 24 m. 4. 5716-3-3
4 pokoje i kuchnia z wygodami do wynajęcia od stycznia. Widzewska № 106A, I piętro. 5762-3-2
35 rb. pokój ładny z całodziennym utrzymaniem. Wejście z przedpokoju. Promenada № 34 m. 15. 5713-3-3

Najstosowniejsze Artykuły na PODARUNKI GWIAZDKOWE znajdziecie w Magazynie **Henryka Schwalbe** Piotrkowska 55.

NIEZBĘDNEJ POTRZEBY

Bielizna stołowa

OBRUSY BIAŁE . . . od rb. 1 kop. 95
GARNITURY BIAŁE . . . 8 . . . —
GARNITURY KOLOR. . . 5 . . . 50
SERWETY stoł. białe . . . 3 . . . 50
FIRANKI . . . . . 4 . . . 50
KAPY na łóżka . . . . . 3 . . . 45
KOŁDRY watowe od rb. 6 do 18 rb.
CHUSTKI do nosa od 89 kop.
TRYKOTAŻE
KOSZULE MĘSKIE od rb. 1 kop. 95
KOLNIERZYKI
MANKIETY
FARTUSZKI w olbrzymim wyborze
od kop. 65 i wyżej
PORTMONETKI damskie i męskie od
kop. 50, 75, 90 i t. d.
PAPIEROŚNICE od rb. 1 kop. 20 i
wyżej

BARDZO PRAKTYCZNE

Wyroby skórzane

TEKI do LISTÓW od 95 k. do 75 rb.
TEKI do AKTÓW rb. 2 kop. 75 do 10
RĘCZNE WORECZKI od rb. 2 kop. 10
do rb. 30
PODRÓŻNE RZECZY SKÓRZANE
różnych rozmiarów po bardzo
przystępnych cenach, od ru-
bli 6 kop. 50
NESSESERY damskie i męskie
WACHLARZE jedw. od 60 kop.
" " koronk. od 1 rb. 80 k.
" " piurowe od 2 rb. 25 k.
SZALE BALOWE modne od rubli 3
kop. 50 do rb. 19
RĘKAWICZKI BIAŁE wełniane od
65 kop.

BARDZO UŻYTECZNE

Galanteria.

KRAWATY damskie — ostatnie Pa-
ryskie i Wiedeńskie nowości.
KRAWATY męskie od 65 kop.
KAPELUSZE FILCOWE
KAPELUSZE PŁUSZOWE od rb. 6
kop. 75
CYLINDRY i SZAPOKLAKI
PERFUMY ZAGRANICZNE
PARASOLE męskie i damskie od ru-
bli 2 ko.p 40,—3,15, 4,50, 6,00
PLEDY podróżne od rb. 9 kop. 50
PASKI DAMSKIE modne od rb. 1
kop. 20, 1,80—2,50
HALKI wełniane od rb. 2 kop. 50
" jedwabne — duży wybór od
rb. 10,50 i wyżej
Specjalna wystawa KRAWATÓW
w obrębie lokalu.

2486

Zarząd drogi żelaznej Fabr.-Łódzkiej

niniejszem zawiadamia wysyłających ładunki, że na stacyi towarowej Łódź-Fabr. w dniu 17-ym grudnia now. st. 1908 roku o godz. 10 rano, na zasadzie §§ 40 i 84 Ogólnej Ustawy rosyjskich dróg żelaznych, będą sprzedane z głośnej licytacji niewykupione przez odbiorców towary, przybyłe w m. listopadzie 1908 roku za frachtami: Sosnowiec W. 188484 węgiel kamienny, kopalnia węgla „Czeladź” dla B. Berkowicza, zaliczenie 74 rb. 80 kop.; Dąbrowa W. 112881 węgiel kamienny, kopalnia „Flora” dla H. Goldmana; Granica W. 13855 cytryny świeże, Adolf Hamburger dla Berka Sołaza, zaliczenie 75 rb. 32 kop.; Sokolow Nadw. 2903 ser ruski, Szulewicz, zaliczenie 106 rb.; Dźwińsk R. O. 31946 grzyby w konserwach M. Szenkman, zaliczenie 27 rb. 30 k.; Trituznaja Jek. 834 kiszki solone, Inoszyn, zaliczenie 27 rb.; B. Leipa B. V. B. 2 sadzonki drzewek owocowych, F. A. Tielsch dla H. Beckerta i dostane przy dodatkowych dowodach st. Kalarasz Pol. Z. 36141 do przesyłki Kalarasz 32805 trzy skrzynki śliwek suszonych wagi 19 pudów.

W razie, gdyby licytacja w dniu wyżej oznaczonym nie doszła do skutku, to powtórna ostateczna sprzedaż odbędzie się na st. Łódź-Fabr. dnia 18-go grudnia nowego stylu 1908 r. o godzinie 10 rano. 2480—1

OGŁOSZENIE.

Niniejszem zwracamy uwagę Szanownych właścicieli domów i piekarń m. Łodzi, że p. Józef Burczyński nie pracuje więcej w Straży jako majster robót kominarskich i tem samem nie może odbierać należności za oczyszczanie kominów.

Z wysokim poważaniem

ZARZĄD

Łódzkiej Ochotniczej Straży Ogniowej.

2491

Dr. Feliks Skusiewicz
Choroby skórne i weneryczne
Andrzeja 13.
Przyjmuje od 9—10 rano i od 4—8 wieczorem. W niedziele i święta od g. 10—1 po poł. 567—d

Dr. Wacław Bernard
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.
ZAWADZKA 29. 1761 r

Dr. Edward Mittelstuedt
mieszka obecnie MIKOŁAJEWSKA № 67
przyj. od 8—9^{1/2} r. i od 5—6^{1/2} pp.
Choroby wewnętrzne i nerwowe.
1429—r

Dr. I. Birencweig
Średnia № 3.
Choroby weneryczne, skórne i moczopłciowe. 1817r

Dr. D. Helman
Specjalista chorób uszu, nosa, krtani i gardła.
Przyjmuje od godz. 10—12 r. i od 4—7 w. MIKOŁAJEWSKA 4, obok Dzielnej 762

Dr. Franciszek KOZIOLKIEWICZ
mieszka Piotrkowska 103
Choroby wewnętrzne, dzieci i kobiece. Przyjmuje od 8 do 11 r. od 2^{1/2}—4 pp. i od 7^{1/2}—9 w. 1426r

CYRK A. D. DEVIGNÉ

w gmachu „APOLLO”

W niedzielę 13 grudnia 1908 r. dane będą

2 Wielkie Przedstawienia.

Początek popołudniowego przedstawienia o godz. 3-ej pop., wieczorowego o godz. 8^{1/2}. Każdy kupujący bilet na przedstawienie popołudniowe ma prawo wprowadzenia jednego dziecka bezpłatnie (nie starszego nad lat 10). Łoże na przedstawienie popołudniowe 4 rb. 40 kop. O godzinie 8 i pół wieczorem pierwszy debiut **The 3 Boltons** amerykański ekscentryk-skwilibrysta (1 dama 2 panów). Debuty **Trio Arrigoni** królowie powietrza. **P. Attapas** skwilibrysta na głowie. **The Nelson's** nienasładowani komizno-muzyczny ekscentrycy. **P.P. Howard** i **Sim** skandynawscy kłowi. Początek o godzinie 8^{1/2}, wieczorem. 2472

Dr. Henryk GOLDBERG

CHIRURG powrócił.

mieszka obecnie Krótka № 5.
Przyjmuje od 2—4 p. p. 1316r

Dr. L. PRYBULSKI

CHOROBY WŁOSÓW, SKORNE, WENERYCZNE I MOCZOPŁCIOWE.
Przyjmuje od godz. 8—1 r. i od 6—8 w., panie od 3—6 po poł., w niedziele od 9—1 rano i od 3—6 po poł. 1420—r
Ul. Pofudniowa № 2.

Dr. H. Sadkowski

asystent C. W. Uniwersytetu
przyjmuje z chorobami wewnątrz-
nymi (spec. żołądka i kiszki).
Dzielnia № 3.
od 5 do 7 ci 2156—r

Dr. S. KANTOR

Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe. Krótka № 4.
Przyjmuje od 8—2 r. i od 6—9 wiecz., panie od 5—8. 1816

Dr. P. Grossman

Choroby wewnętrzne i dziecięce.
PIOTRKOWSKA 81. 2364-16

Dr. M. Papierny

Akuszerya i choroby kobiece, b. ordynator warsz. kliniki akusz. Przyjmuje do 10 r. i od 4^{1/2}—6^{1/2} po poł. Pofudniowa 23. 2114d

Dr. L. KLACZKIN

Konstantynowska 11.

Syphilia, skórne, weneryczne, choroby dróg moczowych. Przyjmuje od 8—1 rano i od 5—8 w., dla dam od 4—5. W niedziele i święta tylko do 1 rano. 746-r

Dr. Ignatiew

Specjalista chorób uszu, nosa i gardła
ulica Konstantynowska № 11 m. 5.
Przyjmuje od 5 do 8 po poł.
W niedziele od g. 10 rano do 1-ej po poł. 1490r

Dr. H. Szumacher

choroby weneryczne i skórne
Mawrot 2.
Przyjmuje od 8—10^{1/2} i od 6—8 po poł., panie od 5—8. W niedziele i święta od 8—1 r. 637r

Dr. A. STEINBERG

BENEDYKTA Nr. 3
Zakład Ortopedyczno-Gimnastyczny (skrzywienia kręgosłupa, choroby stawów, mięśni i t. p.). Leczenie masażem (wibracją), elektrycznością (usuwanie włosów z twarzy za pomocą elektrolyzy). Gabinet Rentgenowski (leczenie promieniami Roentgena czernym, lupus'a, favosa i t. p.). Leczenie prądami elektrycznymi wyskoczno nateżania (d'arsonvalizacja), choroby cukrowej, otyłości, zwapienia naczyń, podagry, arthritis etc. Leczenie gorącym powietrzem i światłem (czerwonem i fioletowem) chorób stawów, mięśni, neuralgii etc. etc. 1290 r

Zakład fryzjerski jest zaraz do sprzedania. Konstantynowska № 78. 5702—3—3

Specjalista chorób skórnych weneryczn. i niemocy płciowej Dr. St. LEWKOWICZ

Zachodnia 33 (obok Łombar. alki)
Przyjmuje od 9—1 i od 6—8, dla pan od 5—6. W niedziele tylko od 9—3 po poł. 111
Badanie krwi przy syphilis'e.

Dr. S. SZNITKIN

mieszka obecnie na Średniej № 5
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe
Leczenie elektryczną i masażem
Przyjmuje od g. 8—11^{1/2} rano, od 5—8^{1/2} wiecz. 469-r

Doktor

Eugenia Kerer - Gerszuni

CHOROBY KOBIECE I AKUSZERYA
Piotrkowska 121 502-r
Przyjmuje do 11 r. i od 3—5 p. p.

Osiadłam się w tutajszem mieście jako specjalista chorób skórnych, wenerycznych, płciowych i chorób włosów. Przyjmuje codziennie od 8 do 1 w południe i od 4 do 6 po poł., w niedziele od 9-ej do 1-ej rano i od 4 do 6-ej po południu. Dla pań osobna poczekalnia.

Dr. B. Rejt,

ul. ŚREDNIA № 5. 149r

Dr. Jelnicki

ul. Andrzeja 7.
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.
Od 8—10 r., 5—8 po poł., w niedziele i święta 9—12 r. 1463r

Dr. I. Silberstrom

ul. BENEDYKTA 7 (róg Promienady).
Chor. weneryczne i moczopłciowe, skóry i włosów. Radykalne usuwanie zhytecznych włosów.
Przyjmuje od 8—1-ej rano i od 4—8 wiecz., panie od 4—5. 124

Dr. Stanisł. Piokowski

przeprowadził się na ul. PIOTRKOWSKĄ № 115 126
choroby weneryczne i skórne
przyj. od 9—10 r. i od 6—7 w. 124

Dr. Henryk Trenkner

choroby dzieci
mieszka obecnie
PIOTRKOWSKA 145, telef. 41.
Przyjmuje od 8—9 r., 5—7 po poł., w dni świąt. do 9^{1/2} rano. 1486r

Dr. A. GROSLIK

Choroby skórne, weneryczne i dróg moczowych. Zielona 5.
Przyjmuje codziennie od 8^{1/2}—11^{1/2} rano, 6—8 wiecz., panie 5—6 pp. W niedziele i święta od godz. 9 do 12 w południe. 1568-d

Dr. Zofia Garlicka

Chor. kobiece, Akuszerya
WODNY RYNEK 11.
Telefon 108.
Od 4—6 po poł. 1997r

Roznosiciele-sprzedawcy

mogą mieć duży zysk od sprzedaży taniego i łatwego do zbycia artykułu domowego użytku.
Zgłoście się w niedziele od g. 10—1. Miłsza 27 m. 23. 2477

OGŁOSZENIE.

Były pracownik w mojej firmie Karol Bończyk został zwolniony i od dziś żadnego udziału w moim interesie nie ma i za niego nie odpowiadam.
2476 3 1 Antoni Kijański.

Pracownia Gorsetów

dawniej Mikołajewska 58
NATALII KĘDZIERSKIEJ
przyjmuje obstalunki i reperacje.
1575 Piotrkowska 115 m. 6.

Moskwa 1813.

St.-Petersburg 1870.

N.-Nowogród 1898.

MAGAZYN

Towarzystwa Akcyjnego

ZAKŁADÓW ŻYRARDOWSKICH

Lódź, Piotrkowska № 6.

Poleca jako pożyteczne podarki na **GWIAZDKĘ**,
po cenach przystępnych i w wielkim wyborze:

Płótna, Nakrycia stołowe i deserowe białe i kolorowe.
Obrusy, Serwety, Serwetki stołowe i deserowe,
Ochronki na obrusy.

Ręczniki, Ścierki.

Chustki do nosa białe i kolorowe, płócienne i bawełniane.

Kapy na łóżka pikowe i tiulowe, **KOŁDRY** pluszowe do spania.

Kołdry watawone jedwabne, wełniane i satynowe.

Chustki wełniane, **Firanki, Story, Zazdrostki** etct.

Bieliznę damską, męską, pościelową, **Fartuchy.**

Wyroby pończosznicze: koszule, kaftaniki, kalessony,
pończochy, skarpetki etct. wełniane i bawełniane.

Materyały, kołdry i halki puchowe.

NOWOŚCI DAMSKIEJ BIELIZNY
W DUŻYM WYBORZE.

Również **partycje serwet i obrusów**
kolorowych po **zniżonych cenach.**

Z rabatem od 10% do 40%.

W niedziele dnia 20 grudnia magazyn otwarty od godz. 12-ej.

2470-3-1

2412

Helenów

dnia 13-go grudnia 1908 roku

wspaniała ślizgawka

Koncert na sali i na lodzie.

Początek o godz. 2 po poł. Wejście 25 i 15 kop.

Ślizgawka jest otwarta w dni powszednie. Wejście 15 k. i 5 kop.

BEZ KONKURENCYI.

SPRZEDAŻ GWIAZDKOWA!!!

Sprzedaż Gwiazdkowa!!!
Specjalne maszyny do fabrykacji poruszane motorami. — Przy składzie warsztat mechaniczny.

Oryginalne maszyny do szycia „P.F.A.F.A.” są najlepsze do użytku domowego i przemiosł.

Sprzedaż Gwiazdkowa!!!

B. POMORSKI i S-ka, Łódź, ul. Piotrkowska 22.

№ 1026.

OBWIESZCZENIE.

Dyrekcya Towarzystwa Kredytowego miasta Łodzi

podaje do publicznej wiadomości, że w dniu 22 grudnia (4 stycznia 1908/9 roku, o godzinie 4 po południu, w domu Towarzystwa, przy ulicy Średniej pod № 427/19 odbędzie się nadzwyczajne ogólne zebranie członków Towarzystwa.

Na porządku dziennym pomienionego zebrania zapisany został wniosek Osobnej Kancelaryi Kredytowej przy Ministerystwie Skarbu co do rozważenia kwestyi udzielenia pożyczki z funduszów Towarzystwa zachwianemu finansowo Towarzystwu Kredytowemu m. Kiszyńskiego, w sumie Rub. 10,000, przypadającej z repartycji projektowanego kredytu Rub. 320,000.

Na powyższe nadzwyczajne ogólne zebranie Dyrekcya zaprasza wszystkich członków Towarzystwa.

Bilety wejścia na salę ogólnych zebrań wydawane będą zgłaszającym się stowarzyszonym w biurze Dyrekcji, poczynając od dnia 3/16 Grudnia r. b., aż do dnia ogólnego zebrania.

Bez biletu wejścia nikt do sali posiedzeń wpuszczonym być nie może.

Łódź dnia 11 Grudnia 1908 r.

2475-2

KTO POTRZEBUJE GARDEROBY

niech skieruje swe kroki na ul. PRZEJAZD № 12, znajdzie tam
W nowo utworzonym magazynie krawieckim
wielki wybór ubiorów męskich i uczniowskich. Przyjmuje również obstalunki z materyałów własnych i powierzonych. Krój angielski. Wykonuje punktualnie i solidnie. 864r

Z poważaniem **Leopold STĄSKOWSKI** Przejazd 12.

Panorama „TERRA”, Benedykta № 1.

Od piątku dnia 11 do 18 b m

2473

Podróż za Atlantyk. Wodospady Niagara

w 50 obrazach: Życie na okręcie. New-York. Park narodowy. Tarasy Kleopatry. Słynne wodospady Fale oceanu. Drzewo skamieniałe. Wstęp 15 kop., młodzież 10 kop.—Otwarta od 10 r. do 10 w.

JÓZEF FRAGET

w Warszawie.

SKŁAD FABRYCZNY w Łodzi, Piotrkowska 69.

POLECA

WYROBY PLATEROWANE i SREBRNE 84°.

W niedziele d. 13 i 20 grudnia skład będzie otwarty
od godz. 1-ej. 2479 3

Piotrkowska 69.

Piotrkowska 69.

Poszukiwany Sklep

na ulicy Piotrkowskiej od Cegielnianej do Nawrot zaraz lub od Nowego Roku, może być z małym mieszkaniem.

2478

Laskawe oferty w adm. „Rozwoju” dla „Pisno”.

Pragnącym przygotować się do gimnazjum

lub do szkół średnich udzieli się wskazówek w Administr. „Rozwoju” 172-65

Piwiarnia

w dobrym punkcie miasta jest zaraz do sprzedania ulica Przejazd nr. 40. 2431-3-3

PIOTRKOWSKA Nr. 121.

Jan Styczyński

dawniej ZOFIA SCHNEIDER.

Na nadchodzące Święta: Piotrkowska № 121 tel. 609

Pierniki firm: Wróblewskiego, Aleksandrowicza, Złotego-Uła, Warszawskie, Marszalska, Mystkowskiego, Kaliskie, oraz Toruńskie Wessogo.
ORZECHY różnych gatunków — tylko wyborowe — po nader niskich cenach.
Wielki wybór karmelków oraz wszelkich bakalijsk. Towary kolonialne i delikatesy, oraz

Drób i zwierzęną. — KAWIOR ASTRACHAŃSKI
 Pełna Długoletni współpracownik firmy M. Sprzączkowski
Jan Styczyński.

2401 3 2

PIOTRKOWSKA Nr. 121.

Najtańsze pismo dla młodzieży

Wydawnictwa XXX rok

„WIECZORY RODZINNE“

Dwa tyg. ilustr. łącząc: 1) dla młodzieży do lat 16, dla dzieci do lat 11. Co miesiąc **dobrych książek bezpłatny**. Artykuły naukowe, powieści, podróże, humoreski i t. d. cenniejszych pisarzy dla młodzieży. Konkurs z nagrodami w r. 1909: „Młodość Słowackiego”, „Towarzysz Czarnego Księcia”, „Powieść historyczna Conan Doyle'a „Za królową Ryksy” Dla primum. całorocznych **Osobne premium**. Prenum. roczna z odnośz. 4 rb., kwart. 1 rb. Pocztą rocznie 5 rb., kwart. 1.25 kop. WARSZAWA. Ul. MAZOWIECKA № 10. Wyd. M. Balińska. 2460—3—1

BAKALIE MIESZANE.

Co

mam podarować?

Od rb. 3

Bluzki wełniane z modnego materiału.

Od rb. 6

Bluzki jedwabne czarne i w kolorach elegancko wykończone.

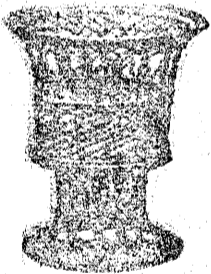
Od rb. 2.50

Spódniczki kostiumowe z deseniowego materiału w największym wyborze.

Zamiana przyjęta.

Emila Schmechla

Łódź, PIOTRKOWSKA 98.

FABRYKA

BAMBUSOWO-KOSZYKARSKA

Walentego

Przybysza

w Łodzi, Widzewska 5, (róg Średniej).

Nagrodzona wieloma medalami.

Specjalność: Kosze do fabryk.

Wyrabiam:

Mebie bambusowe płótnem kryte,
 Meble bambusowe matą kryte,
 Bambusowe etażerki,
 Bambusowe stoły do kwiatów,
 Bambusowe garnitunki dziecięce,
 Bambusowe parawany,
 Bambusowe ekrany,
 Kosze do podróży,
 Kosze do bielizny,
 Kosze do papieru, kosze walizkowe,
 Kosze do żywych kwiatów,
 Kosze do robionych kwiatów,
 Meble ogrodowe, mebelki dla lalek,
 Koszyczki do butek,
 Kosze wszelkiego gatunku na obślunek gotowe dla pp. piekarzów.

Fabryka na Widzewskiej № 5 przyjmuje wszelkie obślunki, z dokładnym wykończeniem, po możliwie najniższych cenach.
 1931r38

!!Ważne!!

dla Spółek Komandytowych Sklepów spożywczych i Pań Gospodyń

HURTOWO i DETALICZNIE

MASŁO

szlone w 5-ju gatunkach od 37 kop funt, **topione i śmietankowe** na beczki, pady i funty.

Tamże **Miód i Drób bity** na który przyjmuje obślunki na święta

Skład Masła PIOTRKOWSKA 117.

2826

Kotwiczny STOMAKAL F. Ad. RICHTER i Co.

niezawodny środek przy wszelkich zaburzeniach żołądka i kiszki, **ocholerynie, upośledzonym trawieniu itp. SZCZEGÓLNIIE NIEZBEDNY W TYCH WYPADKACH, GDZIE TRUDNO O SZYBKĄ POMOC LEKARSKĄ.**—Sprzedaz w aptekach i składach aptecznych, a także ze składu głównego: **F. Ad. Richter i Co.** w St. Petersburgu, ul. Mikołajowska № 16. Na żądanie wysyła się pocztą za zal. czynnikiem. Reprezentanci: Pp. Królikowski i Bartoszewski Skład na Łódź w aptece **W DANIELECKIEGO**, Piotrkowska 130. 2161

Kuratorium

szpitala przy Domu Dżakonis w Łodzi ogłasza niniejszem, że szpital z dniem dzisiejszym otwarty i przyjmuje chorych wewnętrznych i chirurgicznych. 24573
 Łódź, d. 9 grudnia 1908 r.

Kinematograf

„OAZA“

Róg Główny i Piotrkowskiej

od 11 do 18 grudnia 1908 roku niedwucyfrowy niemywały jeszcze program.

I. Gwardista (dramat). 2) Tajemniczy złodziej (komedja).

II. Epolety Brygadiera (komedja) 4) Dzieci Szkołnej Kolumny Paryża (z natury). Cudowny Silemono (komedja).

NAD PROGRAM:

do niedzieli 13 grudnia Morderstwo księcia de Guise; do niedzieli 13 grudnia Charlotte Kordé. 2471-3

Zawiadomienie. Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić Szanowną Klientelę, iż po dłuższych studiach w Paryżu i Londynie otrzymałem najwyższe dyplomy Akademii i F. Thorntona w Londynie i F. Russia w Paryżu i dłuższy czas pracowałem w domach takich, jak **BERNARD CRED, WORTH, BREGOLLE** w Paryżu i **ERL** w Londynie z dniem 24 lipca r. b. otworzyłem

Najmodniejszy Artystyczny Zakład krawiecki DAMSKI i MĘSKI

przy ul. Piotrkowskiej № 73 II p. m. 4. Polecając się łaskawym względem, pozostaje z poważaniem **A. ANTCZAKOWSKI.**

CO DAĆ DZIECIOM

NA GWIAZDKĘ?

Najlepiej ładną i zajmującą

KSIĄŻKĘ

Wydania **M. ARCTA**

w WARSZAWIE, 53 NOWY-SWIAT 53

KATALOG ilustrowany w kolorowej okładce

DARMO.

2412

Krawiec damski pierwszorzędny **KATOLIK** z Warszawy robi okrycia damskie i futra, kostiumy angielskie i suknie ogólne. Wykończenie artystyczne, z materiału własnego lub powierzono. Spacerowa 31. 195r

Wszelkie repara-cje i czyszczenia **maszyn** piszacych wykonywa szybko i starannie, jak również udróżnia **lekcyj** — Biuro przepisywań na maszynach **CEGIELNIANA** 34. 2408-1

Do 15-go grudnia

ceny win znacznie niższe

przy zakupie 20 butelek.

WINNICA „CHASTA“

G. R. Biedermana

GURZUF, KRYM.

Skład w Łodzi, ul. Piotrkowska № 99.

2461—3—2

Najlepszy **WEGIEL** krajowy

Rudolf kostka I } dla domowego użytku.
 „ „ II }
 „ orzech I } dla piekarni etc.
 „ „ II }

1 korzec 250 funtów.

POLECAJĄ: **A. O. Teschich i S-ka, Widzewska 62.**

17-d

Pierniki z rabatem!

KAZIMIERZ WOLSKI

ŁÓDŹ, KONSTANTYNOWSKA Nr. 5

polecą na nadechodzące święta:

Wina Węgierskie, Francuskie białe i czerwone, Hiszpańskie, Reńskie, Burgundzkie, Szampańskie różnych marek, oraz Krymskie i Kaukaskie białe i czerwone.

Koniaki, Likiery, Romy i Wódki krajowe i zagraniczne.

Pierniki z firm: Złotego Uła, Wróblewskiego i Mystkowskiego z ustępstwem 15% w towarze.

Towary kolonialne i Delikatesy w wielkim wyborze i w dobrym gatunku.

Bakalie mieszane.

Przy odbiorze 5-ciu butelek wina jednego gatunku strąca się 10%.

2410 4

MASŁO SMIEŁANKOWE I SOLONE.

Wyprzedaż gwiazdkowa!

2415.8

Ażby zmniejszyć obfity zapas zimowej garderoby, wyprzedaje się z ustępstwem aż do **20%**

Paloty zimowe modne, z trwałego materiału — po rb. 15.25, przedtem rb. 20 — **Ubrania męzkie** elegancki tasoń, dopasowane bez zarzutu od rb. 13.50.

Spodnie z trwałego kamgaru od rb. 4.50.

Ubrania uczniowskie we wszystkich wielkościach po niebywale niskich cenach.

Ubrania dzieciinne — paloty, kamizelki kolorowe, spodnie trykotowe dla uczniów i t. p. w wielkim wyborze.

NAJLEPSZA SPOSOBNOSĆ! KAŻDE KUPNO JEST OSZCZĘDNOŚCIĄ!

Specjalny magazyn garderoby męzkiej, uczniowskiej i dziecięcej.

R. Eichbaum & G. Schultz
97. Piotrkowska 97.

Na stole gwiazdkowym księgarni LUDWIKA FISZERA

Piotrkowska 48

przygotowano wszystkie wydawnictwa dla młodzieży w ozdobnych i tańszych oprawkach. Cały sortyment dzieł ilustrowanych i naukowych, najwybitniejsze dzieła beletrystyki, klasyków polskich oraz albumy muzyczne w ozdobnych oprawkach.

2462-3-1

Biuro Techniczne „Rol”

Inż. M. GRZYBOWSKI i J. KARBOWSKI

w Warszawie, Wierzbowa 8.

Mamy honor powiadomić, że wynajmujemy filmy do Teatrów Kinematograficznych, obrazy przychodzą wprost z Paryża. Ceny za wynajem siedmiodniowy są następujące: za 900 metrów od 70 rubli do 150. Zmiana programu dwa razy na siedm dni od 100 rb. do 185 rb.

Powodzenie każdego Teatru zależy nie od taniości obrazów wydzierżawionych, a od doborowego programu.

Urządzamy Kinematografy i stacje elektryczne.

2441

Tańce! najnowsze i stare, bez względu na zdolności wyczaNauczyciel tańców **Sz. ZALCMAN**

Pasaz Szulca Nr 2. 2408-5

Nowy kurs tańców rozpoczyna się. Zapisy i informacje codziennie od godz. 6-9 do 11-9 wieczorem.

Przyjmuję nadrabianie **pończoch.**MIKOŁAJEWSKA 59 m. 56
2-gie piętro.

Bardzo odpowiedni podarek gwiazdkowy!

NA GWIAZDKĘ

KOSZULE kolorowe i białe z wykwiłtami gorzami, **Krawaty** ostatniej mody, chusteczki kieszonkowe w różnych kolorach, chuski, szale jedwabne i wełnane, rękawiczki wełniane i skórkowe, trykotarze i wyroby pończoszniane, ogromny wybór portmonetek, portfeli i **torberek damskich**, halki, **serduski**, sukienki i kaftaniki, włóczkowe, paski damskie — tylko nowości fartuszek białe, czarne i kolorowe własnej roboty. — **Kolosalny wybór**

LALEK i upiększeń choinkowych poleca magazyn slanteryjny — **A. Spodenkiewicz** Konstantynowska 26.

UWAGA! Kto kupuje za Rb. 2 towaru, otrzymuje piękny portfel.

W. KOWALSKI

ZIELONY RYNEK RÓG PANSKIEJ,

polecą na nadechodzące święta:

WINA: Węgierskie, Bordońskie, różne zagraniczne, jak również **wina ruskie** w wielkim wyborze poważnych firm. **Likiery, Koniaki** zagraniczne i krajowe. **DELIKATESY** i różne towary w wyborowych gatunkach.

2444-5-3

OSZCZĘDNOŚCI! PRAKTYCZNOŚCI!

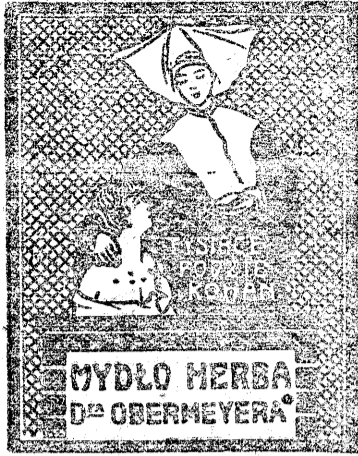
Impregnowana Bielizna Wiedeńska **Kolnierzyki, Mankiety, Półkoszulki białe i kolorowe z płóciennymi przekładami.** Nie różni się od prawdziwej płóciennej bielizny. * * * *

Nieprzemakalna i bezwonna! Nadzwyczaj trwała! Myje się lekko wodą z mydłem!

Polecą się wszystkim! 2434

Kolnierzyki do 80 kop., Mankiety do 120 kop. para

Skład hurtowy i detaliczny: **EDMUND BOGDAŃSKI, Łódź, ul. Dz.alna Nr 20, tel. 1125.**

Niema lepszego środka, jak uznane przez powagi lekarskie „**Mydło Herba**”
D-ra OBERMEYERA
przeciw piegom, przyszczołom, wągom, mokrym i suchym liszajom, swędzeniu i wszelkim nieczystościom skóry
TYSIĄCE PODZIĘKOWAŃ!
Po krótkim użyciu widoczne są najlepsze rezultaty.
Dostać: apteki i składy apt.
UWAGA: Prawdziwe tylko ze siostrą miłosierdzia na każdym kawałku. 1856 00

Wielka sprzedaż gwiazdkowa!
Znany wielki zapas!
DAMSKA KONFEKCYA.
Nadzwyczaj tanio!
Eleganckie Damskie Paltta
najnowszych fasonów z angielsk. desenów. materiału od rb. 12.
Damskie Kostyminy z angielsk. desen. mater. od rb. 10.50.
Kostyum. Spódniczki z dobrego materiału od rb. 2.50.
Bluzki Jedwabne czarne i kolorowe elegancko wykonane od rb. 6.—
Pluszowe Zakiety czarna i w kolorach od rb. 18.—
Futrzone Kołnierze i Muflki modne fasony od rb. 2.25.
MĘSKA KONFEKCYA.
Zimowe Męskie Paltta z czysto - wełnianego palttowego materiału od rb. 16.—
Spodnie zimowe w wielkim wyborze od rb. 4.75.
Kamizelki fantazyjne z ła materiału od rb. 4.50.
Garnitury marynarkowe nadzwyczaj tanio! Wielki zapas z czysto wełn. szewiotu lub kamgaru od rb. 15.—
Kurtki Męskie z trwałego materiału na wełnianej wacie od rb. 9.50.
DZIECIENNA KONFEKCYA.
Garniturki dla chłopców w bluzkowych i kurtkowych fasonach z wełnianego materiału od rb. 3.50.
Paltociki dla chłopców z dobrego materiału w kolorach na wełnianej wacie od rb. 6.50.
Paltociki dla dziewczynek z dobrego zimowego sukna na wełnianej wacie od rb. 8.—
Wzajemian garderoby niedokładnie dopasowanej wykonywa się natychmiast druga. 2345

Skład Win M. D. Okojowa, Dzielna № 11.

Wina bez alkoholu i zabarwienia sztucznego od kop. 40 do rubli 2 za butelkę. Wszystkie znajdujące się w moim składzie wina: Nr. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 i 9 białe i czerwone zostały zanalizowane w „Laboratoryum Chemicznem i Fizyologicznem Zjednoczonych Chemików” i uznane przez to Laboratoryum za naturalne bez zafalszowań i dodatku alkoholu, na co posiadam odpowiednie świadectwo. Niezależnie od tego mam na składzie **wybór koniaków** ruskich i zagranicznych oraz rozmaitych **wódek stódkich** różnych firm znanych, jak również i artykuły spożywcze jedynie uznane w całej Rosyi. Skład posiada również **piywaki i oliwę do lamp** własnego wynalazku, opatentowane 1901 roku za № 7039, które palą się do 30 godzin bez kopeciu i swędu. Piwak z knotem kosztuje 6 kop., a oliwa 20 kop. za funt. Rzecz godna zaprowadzenia w każdej rodzinie. Piywaki i oliwę można dostać u mnie, jako w składzie, a oprócz tego w Łodzi w następujących sklepach: Piotrkowska 291, Konstantynowska 13, Franciszkańska 64, Chojny 45, Sw. Anny 22, Sosnowa № 13, Mikołajewska 69, Spacerowa 7, Przędzalniana 56, Katna 52. Kuchki bezpłatnie. 1536 r55

Skład win M. D. Okojowa, Dzielna № 11

SZKOŁA KROJU I SZYCIA Mistrzynie cechowej p. f. „**JOZEFINY**” Piotrkowska 23
dyplomowana przez londyńską i paryską akademię kroju, nagrodzona na wystawie wszechświatowej w 1903 r. srebrnym medalem i dyplomem. Króć wykładany jest podług metody londyńskiej, paryskiej i drezdeńskiej. Zapis uczennic w każdym czasie. Szkoła wydaje patenty. 900r14

Poleca Sz. Publiczności bardzo tanio na nadchodzące **ŚWIĘTA BOŻEGO NARODZENIA** wielki wybór **WIN KONIAKÓW I LIKIERÓW** zagranicznych i krajowych z byłej piwnicy Stępkowskiego.
J. STADNICKI, Andrzeja № 10. 2446-6-4

Związek Zawodowy Kelnerów
poleca swych członków Sz. Publiczności do obsługi, jako też przyjmnie wszelkie zamówienia na bale, zabawy i wesela ze swem lub powierzonym nakryciem stołowym, tak w miejscu jako też i za miastem. Z poważaniem **Zarząd.**
SKWEROWA № 18 od godziny 3-iej do 6-iej po południu.
W pozostałych godzinach: **Południowa 20, w barze.** 2319

ROSDNOZA
Dla dzieci, matek, rekonwalescentów, osób nerwowych i starców. Rosdnoza zapewnia prawidłowy rozwój krwi, kości i mięśni. Niezbędny pokarm dla dzieci w zakresie sębkowania i rośnięcia. Liczne opinie Pp. Lekarzy i Ordynat. szpitali dołącza się do każdego pudełka. 1736-31-26

wyprzedaz Gwia skowa po cenach znacznie zniżonych
Serdaki do młynarków wszystkich szkół.
Przyjmuję panienci do nauki haftu.
Helena Lipińska,
Przejazd 98 m. 10 róg Wi drowskiej rozsta 1830

Władysław Gloger
artysta dramatyczny i wieloletni reżyser, posiadając własną bibliotekę teatralną i kostyumu, podejmuje się na Łódź i okolice reżyserji i charakteryzacyi w teatrach amatorskich. Adres: ul. Piotrkowska Nr. 81 m. 21. 2355-3-1

„**Sagrada Barber**”
jedyny środek radykalny, zalecany przez powagi lekarskie, przeczyszczający żołądek.
1908-18-13

2 place na Księżym Mlynie (Pfaendorff), które są dzierzawione na zabawy i przyłączone do parku a znajdują się na ul. Wilezkiej № 14 — 16: każdy po 37 łokci frontu i 87 łokci długości sprzedam natychmiast z powodu wyjazdu. Widzewska № 109 mieszk. 30 2402-4-4

Nowość!
Metoda prof. Kazimierza Lewańskiego, cena 5 rubli; 5 lekcji bezpłatnie. Dostać można we wszystkich księgarniach i szkołę kroju i szycia u **Antony Sznajder, ul. Andrzeja № 1.** Lekcji udziela się także. Fasony papierowe podług miary. 85-r-53

Zgęszczone MYDŁO
Francuskie w tubach absolutnie neutralne (wolne od alkali)
MONT D'OR
JEUNESSE
(Świadectwo ochronne № 34408)
Służy do wydelikacenia cery nadania skórze twarzy i rąk białości i matu aksamitu.
Do nabycia wszędzie. Główny skład w składzie aptecznym St. MAJEWSKIEGO, PIOTRKOWSKA 124. 2361-6-4

Mam honor zawiadomić Szan. Klientę, że mój **Magazyn Obuwia** zaopatrzony jest w gotowe obuwie z najlepszych materiałów i w najwiecejsze mody, a także przyjmuje wszelkie obstalunki i reperacye. Ceny nizkie.
Antoni Pruski
Łódź, Piotrkowska № 118. 2107

Bakalie mieszane.**M. Sprzączkowski**

Łódź, Piotrkowska № 54,

poleca na nadchodzące święta:

Wina Węgierskie, Francuskie, Hiszpańskie, Reńskie, Szampańskie, Koniaki, Li-
kiery, Wódki zagraniczne i krajowe, towary kolonialne i delikatesy, KAWIOR
Astrachański gruboziarnisty bez soli, oraz HERBATĘ świeżych zbiorów firmy

„Piotr Orłowski“

której jestem jedynym reprezentantem na Królestwo Polskie,
jak również Herbatę B-ci K. i C. Popowa i Wegau.

Zamówienia przyjmują się telefonem № 529.

Pierniki krajowe i toruńskie Weesego w wielkim wyborze.

Bakalie mieszane.

2458-4 2

Ostatnia Nowość — Pathéfony!*Pathéfony*

grają — bez igieł

kulką wieczną

Kto słyszał płyty Pathé nie kupi nigdy płyt
jakiegokolwiek innej fabryki

Płyty Pathé odgrywa się wieczną kulką sza-
firową — zmiana igły zupełnie usunięta

Ceny płyt są równe bez względu na artystę — i jednego wymiaru,
wielkość niebываła 28 ctm. Cena **tyko rb. 1.50** jednostronnej,
rb. 2.20 dwustronnej.

Reprodukcya śpiewu, muzyki i deklamacyi — absolutnie **naturalna,**
czysta i głośna.

OLBRZYMI REPERTUAR. Pierwszorzędne siły krajowe i zagraniczne.

Łódzki Skład Pathéfonów i płyt Pathé

Wyłączna sprzedaż na Łódź i okolice **Ewangelicka 2.**

Główny skład na Królestwo Polskie: Adam Klimkiewicz Warszawa, Leszno 14.

CENY APARATÓW: 25,00; 35—40; 50—60; 75—85; 120—125 rb. 2.06

Każdy Gramofon da się przerobić na Pathéfon.

Cenniki i repertuary bezpłatnie. — Prosimy przyjść i przekonać się.

Dalszym łaskawym względem Szanownej Klienteli

M. Grodzicki

poleca swój nagrodzony medalami na wystawach w Rosto-
wie nad Donem i Krzywym-Rogu

Skład Win i Towarów kolonialnych

przeniesiony od 1 grudnia 1908 r. na róg ulic

Św. Anny i Piotrkowskiej № 165.

Na nadchodzące święta piwnice składu zostały świeżo
zaopatrzone w rozmaite gatunki **win, wódek**

i likierów krajowych jak i zagranicz-
nych, a zapas towarów kolonialnych i delikatesów znacznie
powiększ. n. 2479-21 2

MARTYN GAGANASZWILI Łódź,

vis-a-vis TEATRU
SELLINA. — **KONSTANTYNOWSKA 13**

Skład Win Koniaków i różnych słodkich Likierów
zagranicznych. Russkie wina od 35
kop do 2 rb za butelkę w. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 a także
i zagraniczne WINA po różnych cenach. KAWIOR
astrachański otrzymujemy dwa razy tygodniowo świeży.
Skład WIN i KONIAKÓW M Gaganaszwilli.

Przedsiębiorstwo Budowlane**Cz. Chlebowski i S-ka**

Łódź, ul. Wólczajska № 80.

Wykonują wszelkiego rodzaju roboty murarskie i cie-
sielskie z własnych lub dostarczonych materiałów.

Szkice i kosztorysy na żądanie 87 0121

Najtańsze i Najpiękniejsze**oświetlenie!!!**

Naftowo-Żarowe lampy „LUX“

służą do wewnętrznego i zewnętrznego oświetlania, jako to: fabryk,
warzszatów, ulic, placów, wystaw sklepowych i t. p.; w zupełności
zastępują gaz i elektryczność

Reprezentant: Inż. Cz. Gorski

Łódź, ul. Juliusza № 37. 1691—14—14

Najpraktyczniejsze
NA PODAREK

gwiazdkowy

:: BLUZKI, SPÓDNICE. ::
SZLAFROKI, MATYKI,
HALKI, GORSETY, FIGU-
RA, PASKI, KAPELUSZE,
poleca

Józefa Kowalska
PIOTRKOWSKA 144.

Ceny niższe. 2428

PATENTY NA WYNAZKI.

1598-26 16

WŁODARKIEWICZ i SIEKLUKI

WARSZAWA, Włodzimierska 16, egzyst. z r. 1886.